

HINDENBURGOVE ČETE ZAVZELE VILNO. AVSTRIJCI NAMERAVAJO VDRETI V SRBIJO.

RUSI SO SE ZOPET UMAKNILIPROTI VZHODU. — ČASTNIKI
RUSKEGA GENERALNEGA ŠTABA PRAVIJO, DA PADEC VIL-
NE NIMA NIKAKEGA UPLIVA NA SPLOŠNI POLOŽAJ. —
BOLGARSKI IN RUMUNSKI KRALJ. — PREKINJEN PRO-
MET. — TURČIJA IMA NA RAZPOLAGO 2.000.000 VOJAKOV. —
IZJAVA ENVER PAŠE. — ANGLEŠKA MORNARIŠKA KOMISI-
JA NA GRŠKEM. — STALIŠČE BOLGARSKE. — 15 ČLANOV
RUSKE DUME ARETIRANIH.

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Uradno poročilo se glasi: — Ve-
lika ofenziva generala Eichhorna,
ki je bila naperjena proti Vilni,
je imela velik uspeh. Naše vojske
so jo odpravile. Smorgona in
Vorjanijski. Po kratkem boju
smo zavzeli Vilno.

Sovražnik se na celi črti umika.
Dunaj, Avstrija, 19. septembra.
Avstrijsko vojno ministrstvo na-
znanja:

V vzhodnem delu Galicije vlada
popoln mir. Sovražnik je začel
obstreljevati naše postojanke ob
reki Ikvi, pa smo ga pognali v beg.
Sovražnika, ki se umika iz Litvi-
nije, zasledujemo na celi črti.

Angleško poročilo.

London, Anglija, 19. septembra.
Nemške čete so zavzele Vilno, se-
daj pa prodirajo proti železniški
progi, ki veže Vilno—Lido in Vi-
lejško. Vilno je zavzela armada ge-
nerala Hindenburga, ki se je do-
sedaj še najbolj odlikovala in je
dosegla največ uspehov.

Kakor kaže, se bodo morali Ru-
si umakniti še bolj proti vzhodu.

Petrogradsko poročilo.

Petrograd, Rusija, 19. sept.
— Rusi so si priborili zadnje dni na
jugozapadnem bojišču veliko le-
pih uspehov. Situacija je za Ru-
se sedaj precej neugodna, toda ruski
generalni štab je še vedno zelo op-
timističen.

Častnik ruskega generalnega
štaba je rekel nekemu časnikar-
skemu poročevalcu:

Res je, da sovržnik nevrjetno
naglo prodira, toda na to se ne
smemo ozirati. Prejalsi se bo
moral ustaviti in se omejiti na de-
fenzivo. Nemci še vedno mislijo,
da bodo obkolili našo armado, to-
da to se jim nikakor ne bo posre-
čilo. S tem, da so zavzeli Vilno, ni-
so še ničesar dosegli.

Železniška proga v nevarnosti.

Petrograd, Rusija, 18. sept.
— Nemci so zasedli del železniške
proge, ki vodi od Vilne proti Mo-
ledečnu. Železniška proga je bila
že dalj časa izpostavljena vročim
napadom.

Dva milijona Turkov pod oro- žjem.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Turški vojni minister Enver paša,
je rekel nekemu časnikarskemu
poročevalcu:

Zadnji mesec smo imeli pod o-
rožjem 1.940.000 moških, sedaj jih
imamo pa že 2.000.000.

Ko ga je časnikarski poročeval-
ec vprašal, kako je to mogoče,
mu je smejljivo odgovoril:

Ko se je začela vojna, so rekli
naši zavezniki Nemci, da bomo za-
mogli spraviti skupaj kvečjem
300.000 moških. Sam ne vem, kje smo
jih takoli dobili.

Časnikarski poročevalci ga je
vprašali, če šteje k temu številu
tudi Grke in Armence.

Enver paša mu je odgovoril, da
je v armadi sicer nekaj Grkov in
Armencev, toda ne toliko, da bi
prišli v poštev. Turčija je mobilizirala
vse moške do 45. leta in
mladeniče, ki so imeli stopiti leta
1916 v vojaško službo.

Kako pa mislite o Bolgarski,
— ga je vprašal časnikarski poro-
čevalce. — Bolgarski poslanik mi
je rekel danes, da se Bolgarska
ne bo vmešala v vojno.

Sedaj se ne vemo — mi je
rekel Enver paša. — Mogoče se
bo vmešala v vojno, mogoče ne.
Nam je čisto vseeno. Če smo se to-
liko časa vzdržali, se bomo še za-
naprej. Mi ne potrebujemo nika-

Nemško poročilo.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Uradno poročilo se glasi: — Ve-
lika ofenziva generala Eichhorna,
ki je bila naperjena proti Vilni,
je imela velik uspeh. Naše vojske
so jo odpravile. Smorgona in
Vorjanijski. Po kratkem boju
smo zavzeli Vilno.

Sovražnik se na celi črti umika.
Dunaj, Avstrija, 19. septembra.
Avstrijsko vojno ministrstvo na-
znanja:

V vzhodnem delu Galicije vlada
popoln mir. Sovražnik je začel
obstreljevati naše postojanke ob
reki Ikvi, pa smo ga pognali v beg.
Sovražnika, ki se umika iz Litvi-
nije, zasledujemo na celi črti.

Govor bolgarskega kralja.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
V soboto je odstopila Turčija Bol-
garski del ozemlja pri Dedeağaç.
Pri tej priliki bo imel bolgarski
kralj govor, na katerega se že dalj
časa pripravlja.

Novo ozemlje bo dobilo ime
Novo Drinopolje.

Položaj na Balkanu.

London, Anglija, 19. septembra.
Po mestu so se začele širiti govo-
rice, da se pripravljata Avstrija
in Nemčija na novo ofenzivo, o
kateri se še ne ve, proti komu bo
naperjena.

Iz Amsterdama poročajo, da na-
meravajo Avstrijci vdreti v Sr-
bijo in napraviti Nemcem prosto
pot v Turčijo.

Srbska zmaga.

Niš, Srbija, 18. septembra.
— Poročilo, ki ga je izdalo vojno mi-
nistrstvo, se glasi:
Sovražnik je poskušal trikrat
prekoračiti reko Savo, pa se mu
ni posrečilo.

15. septembra smo obstreljevali
sovržniške postojanke ob reki
Donavi.

Položaj v Petrogradu.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Iz Stockholma poročajo, da so v
Petrogradu aretirali nekega soci-
jalističnega poslanca in petnajst
članov dume.

Poslopje, ker zboruje дума, in
vsa druga vladna poslopja so za-
stražena.

Končna stavka.

Petrograd, Rusija, 19. sept.
— Vlada je izdala pred kratkim pro-
klamacijo, da se morajo vsi delavci,
ki stavišča, vrniti zopet v to-
varne. Proklamacija je tako upla-
vala na delavstvo, da je bila stav-
ka v hipu končana.

Proti balkanskim državam.

Rim, Italija, 19. septembra.
— Neki tukajšnji časopis poroča, da
se Avstrija in Nemčija pripravljata
na vojno s Srbijo in nekaterimi
drugimi balkanskimi državami. —
Avstrija ima sedaj na južni meji
preko 500.000 moških, ki bodo od
dveh strani vdrla v Srbijo. Avstri-
ja zahteva, da mora biti med Bu-
dimpešto in Carigradom prosta
pot. Če bo dosegla ono, po čemur
hrepni, bo pokazala bodočnost.

Koncentracija čet.

Haag, Nizozemsko, 19. sept.
— Na Nizozemsko ni dospel že več
kot en teden nobenih časopisov,
pisem in brzojavk. Avstrija upo-
rablja skoraj vse železnice samo
v vojaške svrhe, ker koncentrirata
na južni meji ogromno število vo-
jaštva.

Macedonci in Bolgarija.

London, Anglija, 19. septembra.
Neka tukajšnja brzojavna agentu-
ra je dobila iz Petrograda slede-
čo brzojavko:

Iz srbskega dela Macedonije pri-
hajajo skoraj neprestano begunci,
ki prostovoljno vstopajo v voja-
ško službo. Vsi so zelo navdušeni
in pravijo, da se bodo borili do
zadnje kaplje krvi, samo da zma-
ga Bolgarska.

Konferenca.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Iz Sofije poročajo, da se bosta v
najkrajšem času sestala bolgarski
in rumunski kralj. Po tej konfe-
renci se bo najbrže pridružila Ru-
munska Bolgarski in zaeno z njo
udarila na Srbe.

Sklicanje parlamenta.

London, Anglija, 19. septembra.
Brzojavka, ki jo je dobila neka
tukajšnja brzojavna agentura iz
Sofije, naznanja:

Člani opozicije so rekli kralju,
da bi bilo za deželo zelo nevarno,
če bi se znanprej zasledovala tako
politiko, kakršno se je dosedaj. —
Bolgarska je že dolgo čakala, in
sedaj je čas, da se enkrat odloči.

Kralj jim je odgovoril, da bo se
vse dobro premislil in da bo storil
vse, kar je v njegovi moči. —
Kralj je tudi obljubil, da bo takoj
sklicel parlament.

Stališče Bolgarske.

Pariz, Francija, 19. septembra.
Sedaj se nikdo ne more reči, komu
se bo pridružila Bolgarska. Bol-
garski diplomati ugičajo, kje bi
bilo več dobička. Zaenkrat je še
vse odvisno od velike borbe, ki se
bije med Rusi in Nemci. Če bodo
Nemci zmagovali, se bo Bolgarska
pridružila Nemcem, če bodo pa
zmagovali Rusi, bo pa stopila na
njihovo stran.

Z zapadnih bojišč. Eksplozije min.

Nemci poročajo, da so dosegli s
saperskimi operacijami uspehe
pri akcijah.

ODBIT NASKOK.

Franciozi poročajo, da so uspešno
obstreljevali nemške pozicije na
različnih točkah.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
V današnjem uradnem poročilu
se glasi, da je bila južnoiztočno
od Bray ob reki Somme uspešna
obširna eksplozija v francoskih
pozicijah in v hrbtu teh. Tekom
bitke, ki se je takoj zatem unela
in v kateri so bili Nemci zmago-
valci, so imeli Francozi težke iz-
gube. Ujelo se je par Francozov.
Naravnost zapadno od Argonov
se je razkropilo francoske oddel-
ke, ki so bili zaposleni za graje-
njem zakopov. Francozi so imeli
pri tem velike izgube.

Na ostalih delih fronte se na-
daljuje z artilerijskimi boji.

Francosko poročilo.

Pariz, Francija, 19. septembra.
V današnjem uradnem poročilu
se glasi, da je sodelovala težka
francoska artilerija z angleškimi
brodovjem pri Neuport, ki se je
branilo proti ognju nemških o-
brežnih baterij.

Ob kanalu med Aisne in Marne
so vzdržali Francozi mostno pro-
čelje pri Sapigneum proti trem
naskokom nemških čet.

Med reko Aisne in Argoni so
pričeli Nemci s težkim obstrelje-
vanjem.

Francozi so namerili uspešen o-
genj na nemške pozicije na viši-
nah pri Maas, v gozdu Apremont,
v Lotaringiji in Vogezi. V zrak
se je pognalo štiri nemška muni-
cijska skladišča.

Kazen za prevelike patriote.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Vse kaže, da so oblasti sklenile
nastopiti proti prevelikim patrio-
tom, ki dolže druge, da se skuša-
jo odtegniti vojaški službi. Tako
je sodišče v Bayreuth prisodilo
nekemu človeku mesec ječe, ki je
skušal na ta način začrti neke-
ga ljudskega učitelja. Sledenji pa
je rezervni poročnik v armadi ter
se nahaja sedaj na dopustu.

Interniranje.

London, Anglija, 19. septem-
bra. — Angleški podanik, baron
Bissing, polbrat nemškega voja-
škega gubernija v Belgiji, ni
mogel priti na prosto, dasiravno
je napol vse sile. Oblasti so odlo-
čile, da mora ostati interniran.

Od izbruha vojne naprej se je
predložilo poslanski zbornici že
več pritožb imenovanega. Neki
poslanec pa je izjavil, da bi baron
s svoje hiše v Hove prav lahko
signaliziral Nemcem ter opravljal
s tem posel špijona.

Potres v Italiji.

Rim, Italija, 19. septembra. —
Zelo oster potresni sunek se je
pojaval v Spoleto, 60 milj severno
od Rima. Lahko je bil poskodo-
van neki stari tempelj v bližini
mesta.

Tudi v Cosezi in v Calabriji je
bilo čutili potresni sunek ter se
je lotila prebivalstva precejšna
panika.

London je utrjeno mesto.

Berlin, Nemčija, 19. septembra.
Danes je bila izdana tukaj slede-
ča uradna izjava:

V poslanski zbornici je izjavil
angleški mornariški minister Bal-
four, da je London utrjeno me-
sto in da se ga vsled tega ne sme
napasti s pomočjo določbami ei-
viliziranega vojevanja. Ker pa je
ministru gotovo znano, da je Lon-
don zavarovan s številnimi moč-
nimi utrdbami in zakopi, se gre
pri tem za očito potvarjo resnice.

Angleški minister je tudi po-
zabil povedati, da zavezniški aero-
plani neprestano napadajo odprta
nemška mesta, ležeča izven vojne
cone in istotako neoborožene pot-
niške vlake, ki se ne morejo braniti.

Igralec — vojni jetnik.

Berlin, Nemčija, 18. septembra.
"Tageblatt" poroča, da so ujeli
Franciozi znanega igralca Aleksan-
dra Moissi, Bil je poročnik v avi-
jatiškem oddelku.

Izjava avstrijskega poslanika dr. Dumbe.

Bivši avstrijski poslanik dr. Dum-
ba odločno dementira, da je name-
raval zaroto.

NJEGOVO STALIŠČE.

Hotel je le svariti pred delom v
municipijskih tovarnah. — \$15,000
za agitacijo.

V nekem pismu na državnega
tajnika Lansinga zagovarja bivši
avstrijski poslanik dr. Dumba u-
porabo James Archibalda kot sla-
na njegovo vlado ter zanika svoje
priznanje, da se je zarotil proti
postavam Združenih držav
kot se je glasilo v poročilu zveze
vlade na dunajsko zunanje mini-
strstvo.

Istčasno se je pritožil dr. Dum-
ba proti zapostavljanju, katerega
je bil deležen pri poročilih na svo-
jo vlado potom cenzure brezličnih
brzojavk, dočim je dovoljena za-
veznikom neomejena uporaba ka-
bela. — Glede Archibalda pravi
Dumba, da se mu ni treba opravi-
čevati; vspricho dejstva, da mu je
bilo nemogoče stopiti na drug na-
čin privatnim potom v zvezo s svo-
jo vlado.

"Le z "milostjo" državnega de-
partamenta se mu je sedaj dovolilo
stopiti v zvezo s svojo vlado po-
tom nemškega poslanstva, a lev to-
liko, da je prošil za dopust, potom
katerega bi bil v stanju pojasniti
svoji vladi stališče, katero je bil
zavzel. Dovolilo se mu ni niti to-
liko, da bi sporočil svoji vladi, da
ne priznava, da se je pregrešil zo-
per postavbe Združenih držav, ker
je ameriški cenzor odklonil toza-
devno brzojavko. Kljub temu pa
se je na nepojasnjen način izro-
čilo to brzojavko časopisu ter jo
objavilo.

Dr. Dumba izjavlja nadalje, da
je dobil od svoje vlade naročilo,
naj izda proklamacijo na podani-
ke dvojne monarhije, zaposlene v
municipijskih tovarnah, da se za-
greše proti postavam domače de-
žele in da imajo pričakovati tež-
ke zaporne kazni ali celo smrt, če
bi se kdaj vrnili domov.

Dumba je svoji vladi predložil,
da bi bilo zelo težko označiti te
ljudi kot hučalce, ker sploh ne
vedo, da se s tem ne pregrešijo
proti avstrijskim postavam. Potom ča-
sopisja in agitacije jih je treba opo-
zoriti na to in na kaj takega je
treba čisto na drugi strani pa bi
se moralo skrbeti, da dobijo ti
delavci drugega primerne dela.

Dunajska vlada pa je vsrjavala
pri tem, da uporabi poslanik vsa
dovoljena sredstva, da odvrne lu-
di od dela v municipijskih tovarnah,
katero se označuje kot veleizdajo.

V času, ko je zvezna vlada spo-
ročila na Dunaj, da ni Dumba več
zaželjiv kot poslanik, ni on sploh
podzvel se nobenih korakov ter tu-
di ni imel namena storiti kaj, kar
bi količkar nasprotovalo postavam
Združenih držav.

O njegovi pravici kot poslanik,
da pokliče svoje ljudi pod zasta-
ve, se ne more dvomiti, ker stori-
ta isto italijanski in francoski po-
slanik, ne da bi se temu v Washing-
tonu oporekalo. Kar je on name-
raval, je bila le zahteva v drugi
obliki, s soglasno s vojaškim zaka-
nikom. Zahteva, naj ljudje ne de-
lajo za sovržnika, je manj, kot
zahtevati, naj se vrnejo ter vza-
mejo orožje v roke. Nikdo pa ni
muravice očitali njemu zaroto,
dočim se je zahtevam zaveznikov
ugodilo v polni meri.

(Ko so klicali avstrijski konzul-
lati rezerviste, ni temu nihče opo-
rekal. Da pa ne morejo preko mor-
ja domov, ni krivda Združenih držav.
Umešavanje v notranje zade-
ve republike pa je jasno in to se
očita poslaniku).

Dumba je zahteval od svoje vla-
de \$15,000 za agitacijo v listih, po-
tom katere naj bi se preprečilo, da
bi delali avstrijski podaniki v
ameriških municipijskih tovarnah.

Washington, D. C., 19. sept. —
Washingtonska vlada je zelo ogor-
čena vsled izjave dr. Dumbe, ven-
dar pa se glasi, da ne bo započela
z nobenimi nadaljnimi koraki, ker
je za absolutno gotovo smatrati

Z italijanskih bojišč. Delovanje avijatikov.

Italijanski avijatikci so baje vrgli
štirideset bomb na vojaško tabori-
šče v Ajdovščini.

OFICIJELNA POROČILA.

Iz oficijelnih poročil je razvidno,
da imajo Italijani običajne ne-
uspehe.

Pariz, Francija, 19. septembra.
V današnjem večernem poročilu
z Dunaja se poroča o avstrijski
zmagi v okolici Bovea, kjer si Ita-
lijani na vse načine prizadevajo,
da bi zavzeli Predil in nato Trbiž.
Potem ko se je odbilo vse naskoke
sovržnika v dolini, so zasedli Av-
striji pozicije, katere so preje
zavzemali Italijani.

Iz Rima se poroča o napredova-
nju na kraški visoki planoti, kljub
ostremu odporu Avstrijcev. Na-
dalje se glasi, da so italijanski
zrakoplovi napadli sovržniške
postojanke v Ajdovščini, kamor
se je vrglo štirideset bomb. Avija-
tiki so tudi obstreljevali železni-
ško križišče pri Nabrežini v bli-
žini Trsta.

V poročilih iz Rima se dolži na-
dalje Avstrijce izdajstva. Pod pre-
tvezo, da se udajo, so namreč za-
jeli neki oddelki Italijanov. Na-
daljna pritožba je ta, da je sovr-
žnik obstreljeval neutrjena mesta.

Avstrijsko oficijelno poročilo.
Dunaj, Avstrija, 19. septembra.
Vojno ministrstvo je izdalo slede-
če poročilo:

— Italijanske težka artilerija je
obnovila oster ogenj proti našim
pozicijam pri Vieleruth in ob
Lafraun. V drugem oziru je polo-
žaj na tirolsko-koroški meji neiz-
premenjen.

Popolnoma se je izjalovil na-
skok proti odseku pri Boveu, te-
kom katerega je izgubil sovržnik
le v dolini najmanj 10.000 moških.

V distriktu pri Vršču je skušal
sovržnik pod varstvom večerne
mele presenetiti naše prednje po-
stojanke. Nakana se je popolnoma
izjalovila. Krog polnoči so pogna-
le naše čete v zrak neko ograjo s
peskom napolnjenih vreč, katero
so postavili Italijani.

V južno-zapadni sekciji na do-
berdovski planini, se je razdeležo
v pretekli noči več zakopov so-
vržnika.

Italijansko poročilo.

Rim, Italija, 19. septembra. —
Italijanski armadni glavni stan je
izdal danes sledeče poročilo:

"Na kraški fronti je sovržnik
še vedno močno utrjen in zakopan
v notranjosti gozda, imenovanega
Ferro di Cavaklo (?) v okrožju
Monte San Michele. S številnimi
operacijami naše infanterije se je
posrečilo zasedati majhen del gozda
in sicer kljub velikemu odporu so-
vržnika ter njegovim ponovnim
protinaskokom.

Panamski prekop zaprt.

Panama, 19. septembra. — Ker
se je pripetil nadaljni posp v Cu-
lebra zarez bi zaprt prekop v
bodočih štirih dneh. Šest milj že
čaka ob prekupu in nadaljnih o-
sem se pričakuje danes.

Urarji izdelujejo granate.

Ženeva, Švica, 19. septembra.
Angleški poslanik je v spremstvu
več izvedencev obiskal več tvornice
za ure v Locle in takoj nato so do-
bili tvorničarji veliko naročilo za
izdelovanje granat.

Italijanska vlada je dala stično
naročilo izdelovalcem ur v Chaux-
de-Fonds.

odpotovanje Dumbe iz Združenih
držav, katere se ne bo več vr-
nil.

Pričakuje se, da bo dunajska
vlada v najkrajšem času odpokli-
cala poslanika. Če bi se pa to ne
zgodilo, bi mu vzročila zvezna vla-
da odhodne listine.

Celo opravičilo Dumbe se smatra
za neutemeljeno in žaljivo. Dom-
neva se, da je njegova izjava bolj
namenjena javnosti, ki simpatizira
z Nemčijo in Avstrijo, kot pa
zvezni vladi. Dumba se je skušal
opravičiti v njihovih očeh.

Situacija v Mehiki.

V nesrečni deželi vlada še vedno
silna vročina. — "Rdeči križ" ni-
ma dovolj sredstev.

Washington, D. C., 19. sept.

Ameriški državljani v glavnem
mestu Mehike so izdali dolgo pro-
klamacijo, ki obsega med drugim
tudi sledeče:

Ne moremo drugače, kakor da
se še enkrat obrnemo na ameriško
ljudstvo in ga prosimo pomoči.
Zadnji čas je bilo tukaj vloženih
30.000 prošelj za živila, pa se ni
moglo nobeni ugoditi. Če ne bo ta-
kojnjše pomoči, bodo moralo naj-
manj 150.000 oseb lakote umreti.

Družba Rdečega križa nima na
razpolago dovolj sredstev, da bi
pomagala vsakemu, ki je potreben
pomoči. Ameriško ljudstvo je že
večkrat dokazalo, da rado pomaga
onemni, ki je v nesreči, zato pa u-
pamo, da nas tudi sedaj ne zapu-
sti.

Washington, D. C., 19. sept. —
Na večerajšnjem zborovanju pan-
ameriške konference so se delega-
ti zelo zavzemali za Carranza. —

GLAS NARODA

(Slovenic Daily.)

Owned and published by the
Slovenic Publishing Co.
(a corporation.)

FRANK SAKSER, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and
addresses of above officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Man-
hattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in

Canada \$3.00

pol leta 1.50

pol leta za mesto New York 4.00

pol leta za mesto New York 2.00

Evropa za vse leto 4.50

pol leta 2.25

"betritista" 1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan

izvenredni dnevi in praznikov.

"GLAS NARODA" ("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and

Holidays.

Subscription yearly \$3.00.

Advertisement of agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne

prihajajo.

Dopisi naj se blagoviti pošiljajo po

Money Order.

Pri sprejemanju kraja naročnikov pro-

simov, da se nam tudi prejane

izjavljajo naznaniti, da hitreje

najdemo naslovnik.

Dopisom in pošiljankam naredite ta

naslov:

"GLAS NARODA"

22 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4987 Cortlandt.

AMERICAN ASSOCIATION

MEMBERSHIP LABEL

FOR CIRCULATING NEWSPAPERS

XX. september.

21. septembra leta 1908 v Ljubljani. Po čisti gredi in zdi se ti, da si v tujem svetu. Srečavaš ljudi, izmenjavajš pogled in v očeh prijatelja, katerega srečaš, bereš to, kar polni tvojo dušo. Ogorčenje, brezmejno ogorčenje.

Greš naprej in srečaš oddelek vojakov z nasajenimi bajonetami. Sprejaj nadut oficirček in za njim nemški vojak, v kojih pogledih lahko čitaš misli: Le glejte nas! Ali smo vam dali, prokleti bindikarji!

Par dni pozneje pogreb. Natrlo se je "narodnega" občinstva, vse v zastavah, žalnih oblekah. So kole videli v kroju, deputacije z dežele, pevka in druga društva v kulerju. Uredi se sprejod. Ne broj ljudi je, ki spremlja žrtve na pokopališču.

Na mestu! Krste zdrsejo v izkopane jame in govorniki nastopajo. Govori se o narodnih žrtvah, o žrtvah sistema nasilja in zapostavljanja vsega, kar ni nemškega.

Obeča se osvetlo, osvetlo v uri, ki bo gotovo prišla, v uri, ko bo izmita ta po nedolžnem prelita slovenska kri.

Konec govorov in pogrebnički se razidejo. Ne hrupno in živahno, temveč premišljeno in počasi, s trdim sklepom v sredi, da bo prišel dan povračila, ki jih bo našel pripravljene...

Župani, veljaki in bogati v kočijah, ostali peš: tako so se razšli.

Druga slika. Padec Beograda. Slavne avstrijske in ogrske čete so zasedle Beograd ter napravile konec srbske mu kraljestvu.

In završalo je po Ljubljani. Povsod so zaplapolale zastave: cesarske, avstrijske, turške, pruske, bavarske, frankfurtske in tudi — deželne kranjske.

Kje pa je ostala slovenska? No, saj je vendar deželna ista in reči: slovenska se ne spodobi, da se ne razžali narodnega čuta Nemcev.

Zagrmeli so stari Napoleonovi kanoni na Gradu in zazvonilo je iz vseh stolpov ljubljanskih cerkv.

Beograd je padel! Ata župan so dali povelje, naj si vsak pripravi slavnostno pojedino, obložijo mizo s piščanci, poticami in drugimi dobrotami. Kdor nima tega na razpolago, naj v duhu uživa vse te dobrote.

Veselite se poraza brata, radujte se zmage Prusa in Hohenzollerncev. Mati Avstrija, ki vas obema vse z materinsko ljubeznijo, je rešena in rešen je z njo slovenski narod! Radujte se!

XX. september...

Krutá ironija teh dveh slik se predotči vsakemu, ki ima oči. Na eni strani spoznanje resnice, sklep, da se zastavi vse sile ter dovede do izpremembe, — na drugi strani pa nebotični fatalizem, najostudnejše hinavstvo in klečeplazenje iz strahu, da bi

morda ne trpela neznatna, malen kostna osebeca.

Trd bodi, neizprosen mož, jeklen, Kadar braniš je časti in pravde Jezika in naroda svojega...

Gorje narodu, ki ima take voditelje! On ni kriv, da je tako. On si ne zna pomagati, ne ve boljše poti. Vzgojilo se ga je v pasji ponižnosti, v strahu pred birmem in farjem. Vlekli so ga za nos politiki, "narodni" prvoboritelji, advokati, lesni trgovci, tolsti župani in možje v dolgih talarjih. Tem je bil narod le lestevica, po kateri so se popenjali vedno višje. Da je bilo navdušenje pri navnem narodu še večje, so ubrali narodne strune in koketirali z ostalimi slovanskimi narodi.

V resnici pa nobena istinitost, nobena prepričanja, nobene ljubezni kot one do lastnega žepa in komednega življenja.

Ko pa je prišla ura odločitve, je našla narod nepraviljen, po krivdi njega voditeljev. Vsi narodnjaki so se poskrili, postali patrijotje, črno-žolti in črno-rdeče-zlati. Šlo je za vrat in v takem slučaju se neha rodoljublje.

Da pa vtolajžijo samim sebi vest, da se opravičijo pred seboj, pravi vojaki, da je edino v Avstriji, kot je sedaj, zagotovljena bodočnost slovenskega rodu.

O domovina, kdor te ljubi zdaj, Ljubiti mora s črnim gnevom v duši...

XX. september...

Dopisi.

Forest City, Pa. — Tukajšnje

slovensko tamburaško društvo

"Orel" je priredilo na Labor Day

piknik na John Finecovi prostori.

Piknik je bil kljub slabemu

in nestalnemu vremenu jako do-

bro obiskan. Prišli so fantje in

dekleta, možje in žene s svojo de-

ce, večinoma Slovenci, pa tudi

druge narodnosti so bile v obilem

številu zastopane. Zabave in raz-

vedrila je bilo v izobilju. Za žejo

smo bili dobro pripravljene, toda

ne mislite, da smo jo gasili z dež-

jem, ki nas je večkrat pomalem

dražil, pa nikoli namočil, ampak

s pristnim mrzlim ječmenovcem.

Plesna dvorana je bila natlačena

polna plesalk in plesalcev. Godbo

je preskrbel "Orel" sam, med

odmorom pa je pomagalo hrva-

sko tamburaško društvo "Sloga"

iz Simpsona, Pa. Piknika se je

udeležilo tudi slov. pevsko dru-

štvo "Zvon", za kar se mu lepo

zahvaljujemo. Zahvaliti se mora-

mo tudi vsem onim cenj. rojakom,

ki so nam dobrohotno pomagali

pri raznih delih na pikniku; neka-

teri so bili pivotoči, drugi je skr-

bel, da nam ni pajk predel po tre-

buhu, tretji je bil trafikant itd.

Z eno besedo: delali so vsi za ko-

rist društva, za kar jim "Orel"

izraža iskreno zahvalo. Lepa hvala

tudi cenj. rojakom M. Grěmanu,

A. Hrovatu, Louisu Miklavčiču

in Jos. Polančiču, ki niso pro-

dajali, ampak kupovali vse, kar

je bilo na prodaj. Človek bi mislil,

da so tempereniki, ker so hoteli

vse pivo prekupiti, toda ni šlo,

ker "Orel" je imel vedno par

sodčkov rezerve v kleti. Pripeljali

so se z M. Grěmanovim avtomobi-

lom in to je bilo znamenje, da "le

vkup, le vkup", kdor je žejen.

Posebno rojak M. Grěman je dal

pivotočem veliko dela, pokazal

je, da mu nič za par desetakov, če

gredo v korist društva. Zatorej

hvala vam, pa še prihodnjič nas

obiščite! — Z delom gre tukaj po

starem. Premogokopi delajo vsak

dan, toda delo se težko dobi, ker

je vse prenapolnjeno. — Kakor se

čuje, misli tukajšnje pevsko dru-

štvo "Zvon" prirediti koncert s

predstavo, kar obuja veliko zani-

manja med tukajšnjimi rojaki.

Sploh pa društvo v zadnjem času

dobro napreduje, posebno čast

pevkam, da se tako dobro držijo.

Pozdrav! — Fran Gerštelj.

Stone City, Kan. — S temi vr-

sticami hočem naznaniti rojakom,

kako se dobi poceni zemljo. V Co-

loradi je res lepa zemlja, samo le-

sa ni drugega kakor za kurjavo.

Oni, ki si hoče nabaviti zemljo,

naj se zgledajo pri Land Office v

Pueblo, Colo. Zemlja stane \$23.75.

Agenti ni treba nobenega. Tam

povedo, da nimajo zemlje na pro-

daj, ampak da jo dajo vsakemu

zastonj. Rojaki, ne sedite torej

nobenemu agentu na limanice, če

hočete dobiti homestead. Agent

vas stane najmanj \$100. Moje

vzame Frank Stimač si je izbral

320 akrov zemlje brez vsakega

agenta. Kdor hoče izvedeti kaj

natančnega, naj piše in naj pri-

loži znamko. Vsako pojasnilo sem pripravljen dati brezplačno. — Dela se sedaj prav slabo, delo se sploh ne dobi in zato ne svetujem nikomur hoditi sem. Pozdrav! — Martin Ramuta.

Posavček.

— Slika iz življenja. —

(Nadaljevanje.)

XIV.

Jetnišničar vede dr. Svetina pred sobico, v kateri so zaprli Rezikino in nje sinčka.

"Hodi tih", de dr. Svetin ves razburjen, "in poglediva prej, kaj dela."

Stopata po prstih in dospeta k okenu. Jetnišničar je odpre tih. Skozi okence sine lučica. Notri se je oglašil ženski in otroški glas.

Dr. Svetin skoro ne diha, zre v sobico in posluša. Dete vidi klečati na tleh poleg matere. Z eno roko je objema, z drugo se pa opira ob klopi.

"...da tako živim, kakor hoče Bog moj..." čuje se materin glas in dete s ščebetavim glaskom ponavlja za njo: "...da tako — živim, kakor — hoče — Bog moj, — po smrti pa — v večnih — nebesih — daj, — da Tebe — hvalim — neprestano. — Pod tvoje — varstvo — se zatekamo — sveta — Devica — Marija..."

Iz oči dr. Svetine se vdere debele solze, plaka kot dete in celo jetnišničar, sicer trdega srea, je plakal z njim.

"Nikar ju ne motiva", reče dr. Svetin, "počakajva, da izvršita molitev."

"...Prosi — za nas — Mati — Božja", oglaš se znova znotraj dvoglasno.

"Sedaj pa, ljubček moj", de mati, "sedi poleg matere!" Nato zopet jame mati pritiskati dete na prsi in poljubljati. "Tu mi vsaj nihče ne brani. Kako vrli so ti gospodje, da so te pustili pri meni — vidim, da imajo z nama usmiljenje."

"Odprite", veli dr. Svetin jetnišničarju, "ter stopite malo v stran, govoriti moram z njo glede na nje imovino."

Jetnišničar sluša.

Dr. Svetin postopi pri vratih, dete ga takoj spozna.

"Mama", vzklikne, "glej, to je tisti dober gospod!"

"Tih bodi!" veli mati, pritiskajoča mu dlan na ustica.

"Rezika, kak sestanek?"

"Tamkaj, kamor me je poslal Bog."

"Kaj — in še tako moreš govoriti?"

"Hvala Bogu, da se je tako zgodilo! Bog me je odrešil velike teže, pod katero sem že omagovala. Sedaj mi je lažje pri srečanju."

Sedaj se smem vsaj javno priznati svojem otroku."

"Si li pomislila, kaj se bode sedaj godilo?"

"Dobro vem, toda vse prepustim Vsemogotnemu. Ako me je varoval doslej, čuval me bode tudi nadalje. Kako sem skrbela celih šest let in se izogibala, da bi ne bila izdana — in sedaj, kakor da se je vse podrla. Kaj so neki vse naše skrbi, ako je pa naše življenje v božjih rokah? Verjemite mi, dragi prijatelj, da iz globine svojega srea hvalim Boga za to, kar se mi je sedaj pripetilo. Bog čuva življenje mojega otroka. On ni dopustil, da pogine, Bog me je prisilil, da sem ga poiskala, našla in vzgojevala. On bode skrbel tudi nadalje zanj, zgodi se z menoj, kar hoče. Poleg tega pa vem, da bom obojena in me odvedejo nazaj v zapor, da je tu še nekdo, ki bode skrbel zanj..."

"Jaz?" vpraša dr. Svetin.

"Kdo drugi?" odgovori Rezika prostodušno.

Besedica "jaz", iz njega ust, nekako čudno naglašena, jo nekoliko osupne.

"Kaj imaš-li kake pomisleke!" Oči svoje upre nekako nezaupno v dr. Svetina, v katerem je besnel v tem trenutku velik boj.

Hotel je umreti — in sedaj mu mati nalaga novo življensko ulogo. Med obema nastane mučen molk, le dete srepo zre v dr. Svetina — v očeta... V hipu pravi dr. Svetin, kakor da se je zbudil iz težkih sanj, rekoč:

"Menil sem, da te srečam v obupnosti in jadikovanju, mesto tega pa si tako..."

"Čemu bi obupovala in se žalostila? Vidim, da hoče Bog, da se pokorim v zaporu za svoj greh. Na to, kar se je danes dogodilo, bila sem pripravljena že davno. Moje stvari so v redu. Že pred petimi leti, ko sem s tvojo pomočjo ustanovila obrt, dala sem za-

pisati pri beležniku in pri njem shraniti nekako oporoko, da se, bodisi da umrem, da hudo zbolim ali da se mi kaj drugega pripeti, ali pa da bi ne mogla več voditi svoje obrti, slednja proda in skupilo porabi v korist mojega sina, tako mi je svetoval duhovni oče moj."

Dr. Svetin se ne more dosti načuditi odločnosti in udanosti Rezikini.

"Zdaj, prijatelj, več vse!"

"Ne, vsega ne vem še", ugovarja dr. Svetin. "Kaj nameravaš potem, ko bode tvoja usoda končana pred sodiščem in bode zadoseeno svetni pravičnosti?"

Mesto odgovora Rezikina otožno pogleda dr. Svetina.

"To je vse v božjih rokah", odgovori malec potem in vzdihne.

"Morda bi ne hotela odklanjati pomočne roke prijatelja svojega?" vpraša zadrežno.

"Kako misliš to?"

"Danes sem prost, vdovec sem, in čez leto in dan..."

"Nikdar, Andrej! Tudi meni so na pragu v zapor odzvonili z mrtvaškim zvonom. Ti imaš pred seboj sijajno bodočnost — čast moja je pa na veke omadeževana; pred svetom je ne opere niti potok solz."

"Rezika!", vzklikne iskreno dr. Svetin, "brez tebe nočem živeti, ki me zopet vračša k življenju! Kaj me briga svet. Vse storim, da ti pomorem in koristim. Za sedaj pa z Bogom! Dovoli, da smem pred odhodom še poljubiti svoje dete."

"Hvala ti!" odgovori, dvigne dete in mu je poda k poljubu.

"Da", pravi sam pri sebi ves navdušen pri odhodu, "spolnoval bom dolžnost svojo v vsakem oziru, s krvavečim sream bo izvrševal poslednje krivnikovo delo — izvršiti zadnjo javno obtožbo. Dolej ne sluti nihče, v kakem razmerju sva drug proti drugemu, in ko izve svet, naj tudi izve, da je dr. Svetin do zadnjega trenutka vestno izvrševal svojo uradno dolžnost, kot stari Rimljan, in potem hočem biti — tudi človek!"

Kakšno je bilo slovo, o tem naj molči moje pero. Le toliko naj izdam, da je bilo polno najbridkejših čustev, črnih slutenj in tudi sladkih nad. Ali oba je prešinjala le ena misel, da sta si zaslužila to trpljenje in ono, ki ima še priti.

Dr. Svetinu so se podile po glavi najraznovrstnejše misli in vse so mu prišle na um, kako bi poravnal krivico, kako bi osrečil Rezikino, ne da bi pregrešil proti svojemu poklicu.

"Kako vznemirja duha prejšnja to preprosto žensko v preiskovalnem zaporu!" vzklikne poln občudovanja, vrnivši se v svoje stanovanje. "Jedva je imela tako vzgojo, kakoršno imajo običajna mestna dekleta, in vendar tako visoko nadkričuje vse, prekosi mene — pravnik! Kaj jo je učinilo tako pogumno? Kako globoko je zabredla, da je pred šestimi leti zamogla položiti dete svoje na Savo, in kako visoko stoji danes! Kaj jo je tako ojnalo? Kje si je vzela v sree v svoji obupnosti in iti za detetom, iskati je tako dolgo, dokler je ni našla? Celih šest let je hodila za njim, živela je, zanj skrbela v vednem strahu, kedaj bode izdana njena skrivnost. Kdo ji je navdahnul to iskreno ljubezen do otroka, to junaško odločnost in vstrajnost, da krepotno popravi prestopke mladosti svoje in storjeni zločin vsled obupne zapučenosti?..." Skoro me je sram misliti na to! Bog jo je dovedel pred prag duhovnika, ki je revo vsprejel kot samaritan, ter ji rešil telo in dušo. Ta samaritan je vidihih novo pogumno dete. On ji je v imenu nebeškega samaritana odpustil zločin, zajedno pa naložil pokoro — vzvišeno zadoščenje, naj dalje spolnuje nad otrokom svojo materino dolžnost, vzlie vsem nevarnostim, ki so ji pretile od vseh strani."

Sele sedaj vrže raz se goreno obleko ter hodi gor in dol mimo mrtve svoje soproge.

"V istini!", nadaljuje svoj samogovor, "od danes naprej se hočem bolj pečati s tem, kar mi uče, prositeljni močje nazivljamo vero človeštva. Kako slabotni smo vzlie vsi učenci! Kaj mi pomaga, kaj koristi vsa spretnost v latinščini in grščini, kaj vsa pravniška veđa na poti tako zamotane ga življenja? Tu leži ena žena na mrtvaškem odru in druga mi je preminula uprav na pragu v zapor. Malo prej sem je videl pred seboj zaprečeno pot mojega življenja, edini izhod mi je bila — smrt! In priprosta ženska je igrava našla izhod iz tega labirinta s pomočjo vere, s pomočjo trdnega zaupanja v Boga. Kaki suhopar-

neži smo mi učenci, ki smatramo vpre povsem dobro za priprosto, neomikano ljudstvo! Da, v tej veri je nekaj neskončno vzvišene. Prisezam sam v sebi, da bom od sedaj znanprej zrl z večjim spoštovanjem v znamenje križa!"

In ta večer je dr. Svetin prvi krat zopet molil po mnogih letih, kakor za dobe, ko je še kot dijak pohajal ljubljansko gimnazijo. Padel sicer ni na koleni, ni sklepal rok pred Bogom, temveč stopil je skesan pred mrtvo soprogo z upognjeno glavo in sklenjenima rokama. Njegov duh se je molče pokoril Bogu, v čegar roki so človeške usode. V tem trenutku se je zdel sam sebi silno malenkosten, neznan, beden — tak je začetek molitve, začetek povratka omikanih, a hudo skušanih ljudi k Bogu!

(Pride še.)

Iz dnevnika padlega italijanskega vojaka.

Pri vzhodno od Gradišča ob Soči padlem italijanskem vojaku s primkom Attimonelli Matteo, 4. stotnije, pehotnega polka št. 29. so našli domnevn, iz katerega je posnet v točnem prevodu popis, ki je značilen za postopanje Italijanov.

Od trenutka, ko smo stopili v Tržaško deželo, koliko krajev smo pasirali, kjer nismo dobili nobene civilizata. Vsi so zbežali, zapustivši svoje hiše, svoje posestvo, svoje pohištvo.

Kakorhitro smo dospeli v tak kraj, smo dobili vse zapuščeno in hiše vse opustošene. Opustili smo jih mi. Sicer ni mogel nihče izmed nas s seboj vzeti teh reči, ker smo opetovano še svoje reči proč vrgli.

Napaj v nadi, da dobimo kaj denarja, ali kake dragocenosti, nismo storili nič drugega, nego odprli smo vse te zaprte omane in pisalne mize in zabojce. Potegnili smo ven vse obleke in nismo jih dejali nazaj. Pustili smo jih na tleh, kamor so bile vržene, in stopali smo po njih brez občutja. Prišli smo v Gradišče ob Soči, krasno mesto, z velikimi palačami...

Tu smo videli po hišah obleke, razmetano po tleh, perilo,

Slovanski Svet.

Zemljepisna in statistična slika današnjega slovanstva.

Napisał prof. Lubor Niederle.

(Nadaljevanje)

3. Slovaštvo na Ogrskem je sedaj že precej dobro znano: meja mu gre od Devinske Nove Vasi pri izlivu Morave v Donavo, ob Moravi in ob deželni moravski in gališki meji, razun občin, ki se štejejo za poljske na Trenčanskem, Oravi in Spišu do Stropkova na severu Zemplina, dasi je seveda v Spišu, Sárišu in Zemplinu posejano z vrsto drobniških otokov, glavno v okolici Kežmarka, Stare Lubovne, Bardijova, Stropkova pri Popradu, gornje Tople, Ondavice, ki jih tu ne moremo naštevati. Od Stropkova gre meja čez Breznice, Turjanec, Džapalovec, Hrabovec, Papin na Sninu, odtod mimo Porube do Velikih Remet v uzhodorski stolici in dalje čez Podhorje, je, Konjuš, Huto (najzgodnejša slovaška občina), Nemško pri Uzhorodu, Bjezovec, Černopolje, Tegeni, Stravsko, Slavkovec, Perikovec, Ujak, Kazmir, Kužnice, Hanisko, Rudno, Hnilec, Krompahe, odtod precej v ravni črti čez Stilbach, Betliar, mimo Rožnave (Gemer) do Stitnika, Sivetice, Brusnika, Meleghe'da, Čerčan (mimo Kimavske Sobote), Keresztura mimo Lucéna do Luboreča, Zombora, Sklabine, Hrušova, Meroeva, Cankova, mimo Levie do St. Tekova, Vrabljav in Komjatice, kjer se razprostira velik in širok slovaški otok do Novih Zamkov na Žitvi, Od Komjatice gre meja čez Urmín, Močonok, Šoporno na Galanto, Fedymeš, Šarfiyo, Hrv. Grob, Čeklyš, Ivankó Prešpurk in Devinsko Novo Vas.

Znotraj ima večje nemške otoke pri Nemi. Pravnu v nitranski in turčanski stolici, pri Kremnici (stolica turčanska in tekovska), v Dobšini (Gemer) in v Spišu (v okolici Kežmarka in Jelence) in manjše še ruske, poljske in madžarske (glavno med Vrabljanci in Nitro proti severu in v Albanji na zahodu Košice). Zato pa so številni slovaški otoki še v notranjem in južnem Ogrskem, in to glavno v stolicah ostrihomski in peški (v okolici Svetega Križa in Pomaza) in potem še v večje vrsti malih otokov z Novograda od Darnot do peške stolice in do Kerepeša in Piliša (vse to so ostanki nekdanjega slovaškega ozemlja). V boršodski stolici so otoki v okolici Miškoveca, v zemlinski pri Novem Mestu, v sabolski je bila Nired'haza. Manjši otoci so še v prešpurski, biharski, siladski, gemerski, komarenski, vešpranski, bjelehradski, gemerski, abautornjanski, bereški stolici. Največje slovaške kolonije so se združile na jugu in to deloma v stol. bekeški (Caba, Komloš, Sarvaš), v baški (Selenča, Lalit', Pivnice, Ilozani, Kysač, Kulpin, Kereštur, Kromna in največja Petrovec), v Čanadu (Banhe'deš, Pitvaroš, Nad'lak) in v torentalski (Šandor, Kovačica, Padina, Hajdušica, Lizka, Aradae in druge).

V Slavoniji je še čisto slovaška naselbina Stara Pazova in v Sremu jih je precej okoli Iloka, Sida in Zemljina, Punitovec in viroviški župi so do polovice češkoslovaški.

V najnovjšem času so prišle vesti, da se tvori naselbina protestantskih Slovkov na Bolgarskem pri Mitropolju blizu Plevne.

Sicer je največje slovaško mesto Budapešta, kjer jih je naštejala statistika 25.000 (toda tam jih je več nego dvakrat toliko). Enako živi še mnogo Slovkov na Dunaju (čez 50.000). Največ gre izseljevanje v zadnjem času v razna mesta Združenih držav Severne Amerike.

4. Statistika. Uradno štetje ljudi češkega naroda po nemških krajih Češke, Moravske, Šlezke, na Dunaju (ravno tako kakor Slovkov na Ogrskem) se je vrilo pogostoma na škodo češke narodnosti tako, da so vsled nemoralnega pritiska bili odvisni ljudje prisiljeni namesto materinskega in rodninskega jezika češkega prijaviti nemški jezik kot obični. Zato bo pri številu češkega naroda vedno potrebna znatna korektura uradnih podatkov.

Avstrijska statistika je našla leta 1900 5.955.397 Čehov.

V Nemški državi je bilo naštetih Čehov in Moravanov	115.000
Število se ne more strogo določiti	
Na Ogrskem so našeli Slovkov	2.019.641
Na Ogrskem se šteje Čehov	50.000
V Ameriki štejejo Čehov in Slovkov najmanj blizu	800.000
Na Ruskem (leta 1897 naštetih 50.385)	55.000
V ostali Evropi	20.000
	9.015.038

To število je treba po verjetnih rezultatih na Češkem, na Moravskem in na Šlezkem zvišati na 2 do 300.000, na Dunaju vsaj za 2 do 300.000, na Ogrskem Slovkov za 150 do 200.000, tod atu je zopet treba odšteti Poljake in Ruse, ki so šteti za Slovake. Mogoče je tudi, da jih bo v Ameriki nekaj sto tisoč več. T. Capek cení tam Čeha in J. Páricka Slovake na pol milijona.

8 tem bi dobili kot maksimalen rezultat Čehov s Slovaki za leto 1900 skoro za milijon več, torej skoro 10 milijonov, ali vsaj približno 9,5 milijona (tudi ako odštejemo 100.000 Poljakov in Rusov, ki so šteti za Slovake); od tega bi prišlo na prave Čeha čez 7 milijonov in na ogrske Slovake visoko čez 2 milijona (približno 2.600.000). Pomprimom, če, da so Čehi v svojem ozemlju, izvenem v zgoraj označenih otokih, poprečno čisti, dočim imajo Slovaki precej pomadžarjenega življa. Najbolj čista stolica je oravska 94,7 odst. Slovkov, potem trenčanska (92,7), lipovska 92,5 in zvolenska (89,3).

Daljšje statistično razmerje je:

V številnem razmerju obeh slovanov vidimo pri Čehih na Predlitavskem razmerje 1000:1056 — torej znaten prebitek žen. O Slovkah nimamo točnega števila. Toda če sodimo po komitatih, v katerih prebivajo Slovaki, nam kaže ogrska statistika poprečno več žen nego mož, n. pr. v 11 zahodnih in srednjih stolicah razmerje 1000:1062 (civilnega prebivalstva, 1050 z vojniki), v vzhodnih je razmerje 1000:1097 (1078).

Pri Čehih vidimo v primeri z ostalimi predlitavskimi Slovani v zadnjem času manjšo plodnost, toda za to se doseže večja starost, torej podaljšanje let. Število mladih ljudi do 20 let je manjše, podnormalno (45,7 odst.), število starev nad avstrijskim normalom (15,6 odst. nad 50 let). Oženjenih, oziroma omoženih je 36,5 odst., število, ki je zelo veliko (v Avstriji imajo samo Rusini večje število). Naravni naraščaj prebivalstva na temelju plodnosti je znašal v čisto čeških okrajih Češke leta 1881—1890 9,58, leta 1891—1900 9,9 (pri Nemeih 6,64 in 9,67), poprečno torej letno 0,97 odst., prirastek, ki istoj znatno pod poprečnim številom drugih narodov. Tudi sicer je znašal absolutni prirastek pri Čehih samo 8,82 odst. za l. 1890—1900, dočim je bil naravni prirastek v Avstriji v istem času 11 odst. in absolutni 9,4 odst.

Število čeških porodov (otrok, ki so se živi rodili) je znašalo v isti dobi 34,6 odst., torej letno 3,46 odst., število umrlih 2,47 odst. Ni torej resnična legenda o veliki plodnosti Čehov, posebno pa ne napram sosednjim Nemcem, katerih se je rodilo na Češkem leta 1890 do 1900 36,3 na 100 prebivalcev.

Češka plodnost je napram nemški padla (niti prej ni bila veliko večja) — dasi pri Nemeih na Češkem umira več otrok in je število nezakončnih otrok večje. Tudi pri Slovakihi je razmerje plodnosti po uradnem štetju drugačno, kakor pravi tradicija.

Število porodov je pri Madžarih višje nego pri Slovakihi in tudi število porok na dolnji zemlji je višje nego v goratih, revnih slovaških krajih. Ta pojav je pač v zvezi z blagostanjem. Tudi število umrlih otrok je na Slovakihi veliko in odvisno od istega vzroka. Skupaj je znašal po datih E. Stodole prirastek porodov leta 1900 v primeri s številom prebivalstva leta 1869, torej čez 30 let, v slovaških stolicah Ogrske samo 29 odst., pri Madžarih nasproti temu 34 odst. In prirastek pri Slovakihi požira še v veliki meri izseljevanje.

(Nadaljevanje prihodnjiki).

“Prokleti ste . . . !”

Spisal Jan Janča.

(Konec.)

II.

Leto za letom se je pogrezovalo v minulost in z njim vred vse radosti in skrbi; mladina, moške in stari, vse je padalo v temni grob. Z novim mladoletjem se je rodilo toliko nad, kolikor je nevidljiva moč izvalila iz zemlje evetke; prikazalo se se, da bi bile naposled zopet varane; pod pekočimi solničnimi žarki so uvenele, veter jih je izvalil ter razmetal naokrog; kar jih pa je še ostalo, te je spalil jenski mraz. V človeškem sreču je bila hladna, mrzla puščava, a vendar je to srce čakalo zopet nove pomladi. . . .

Slovaški narod je bil varan že tolikokrat! In čudo veliko, da se narod je še vedno upal, da še ni padel v malomarnost, topost, — skratka, da še sploh žvi. Saj mu vedno kradejo telo in dušo, dobro vedoči, da je telo brez duše le toliko, kar je duša v slabotnem telesu; oba hočeta imeti sovražnika, telo in duša, ki in ogenj, da bi z njimi ohranila svoj rod. . . .

Ko je grof Szalay pripeljal svojje hčeri slovaškega fanta, se je to lažil z upanjem, da z njim obnovi rod grofov Pazmandy, ki se je bil izumrtju. Zato je sklenil, bojevat se z grofco za fantovo dušo, in zaupajoča na svojo moč, je zahteval neprestano, naj grof Pazmandy sprejme Jurčka za svojega.

Grof Pazmandy je naposled privolil in tako je postal iz pastirja Jurčka grof Arpad Pazmandy. V to je bilo potrebno privoljenje deželnega glavarja, pa tudi to mu je pridobil stari Szalay. . . . Samo grofica, kateri je prirastel Jurček k sreči, ga je imenovala še nadalje svojega Jurčka. . . .

Grof Szalay je besnel, ko je slišal to besedo, ter videl, da se grofica noče ukloniti niti prošnjam do vodi Jurčkovo odgojo po svojih nazorih.

Oh, ti nazori! . . .

Zdelo se je, kakor bi bil boj med starim grofom in njegovim hčerjo za dušo slovaškega fanta za grofa toliko kakor zgubljen. . . . Grofici niti nazori so bili zares taki, da je pustila Jurčka, sedanjemu grofu Arpadu, popolno svobodo, torej je tudi glede narodnega razvoja Jurček bodisi po prirojenem nagonu, ali po naredbi božji, porabil to svobodo, da se je sprebudila v njem slovaška duša. . . . Rastel je ter se razvečal v krepkega mladence, kateri je staremu svojemu ugrabitelju postal — trn v očesu, svojim mladim prijateljem, navdušenim sinovom prezirane Slovaške, pa vzgladni vzor. . . .

A grof Pazmandy?

Niti ta preživeli mož, radi katerega in svojega rodu ohrambe je grof Szalay doprinesel oni plen na slovaškem pašniku — niti ta preživeli mož ni razumel namer svojega tasta, in dokler je bil živ, je stal na strani svoje soproge, da se je tako izognil prepiru z njo, katere mu je tako živo očitala njegovo telesno onemoglost in upadek, deloma pa tudi vsled prirojene toposti. Kaj mu je bilo mar za duševni razvoj tujega otroka?

A vsekako je to tuje, posinovitje otroče postavil za svojega glavnega dediča. Učinil je to brez vsega pomisleka, brez vsega pogoja, ker je na Madžarskem že itak navadno, da mora plemiška skrbeti na svojih posestvih za povzdigo šefanskega jezika — to je za pomadžarenje! . . .

Stari grof Szalay je besnel.

“Potem pa naj se razvečata naš rod, ko zanj tako slabo skrbje negovi prvi sinovi. . . . Te skrbi! . . . Lov, karte, zale žene — to je vsa njihova skrb. Kaj nastane po njih, ko onemogli legajo v grob, brez potomcev, to jim je poslednja briga.”

Med tem so v Jurčkovi glavi rojile druge misli. Rastel je ves navdušen za stvar zatiranega naroda, čegar sin je bil. . . . Enkrat se je spomnil z enim svojih zaupljivih prijateljev znanega spomenika pri vasi Kostoln v trenčanski stolici. Tam stoji pisano:

“Na spomin v boju za domovino in svobodo pri Kostoln dne 28. oktobra 1848. padlim domorodcem. Občinstvo trečanske stolice 1875.”

“Koliko spominov”, je rekel njegov prijatelj, “se zbudil v duši človeka, ki prečita ta napis ter ga razume! Koliko pokopanih nad je skrito pod tem zlatim napisom. Človeku stopijo pred oči čete navdušenih slovaških prostovoljcev, hrabrih voditeljev, navdušenih za geslo: “Enakopravnost, bratovstvo, svoboda!” Za to geslo so po-

grabili za orožje, za to geslo se hrabro bojevali in s tem geslom na jeziku izdihali svojo junaško dušo. A kako plačilo so sprejeli oni in njihovi ljubi za to? Bojevali so se za enakopravnost — a peljali so jih pred naglo vojaško sodbo; bojevali so se za bratovstvo — pa so jih potaknili v ječe; bojevali so se za svobodo — pa so jim pripravili vislice. Bojevali so se za domovino in svobodo, a to njihovo domovino zastrupilejo dandanes s kugo madžarizacije in to njihovo svobodo omadežujejo s krađežjo slovaških otrok, slovaških sirot. . . .

“Matice” so nam pobrali, narodno imetje uplenili, šole zaprli, a to ne zaradi tega, da smo mi pomagali ohraniti najvišji prestol in da so naši slovaški junaki umirali, a vendar smo poraženi; premaganici pa so napravili iz nas sužnje, saj nas ne smatrajo niti za ljudi. Le Madžar je človek — Slovaki ni Madžar, Slovaki ni človek! Ali se ti ne razburi kri v žilah, ali se ne vname tvoje srce pravilne jeze, da smo za vse žrtve, za svojo zvestobo dosegli tako svobodo, kakor ne bi si niti ne žele suženj pangskega Rima?”

“Prenehaj, za Boga! Mar res ni nobene pomoči?”

“Pomoči, prijatelj, pomoči? Odkod? Od zgoraj je pričakovati ne moreš; tam so gluhi za naše prošnje. Vlada nas ne usliši, a h kralju nas niso hoteli pustiti. Sami smo slabi, naši bratje pa se za nas ne brigajo. Toliko vedo in se brigajo za nas, kakor bi nas niti ne bilo. Toda nemara vendar še Bog da, da bo bolje. Hoj, mi še živimo, tukaj smo in branili se bomo, dokler grom ne zdrobi naših verig. Verjemi, prijatelj, da tudi mi bomo še nkrat ljudje.”

Jurčkoveu prijatelju je od navdušenja grolo lice, in njegov zvonček in jasn glas se je spremenil v pesmi v mogočno, nepremagljivo moč vere in upanja. Jurij je z bučevanjem in spoštovanjem gledal prijatelja, in grofica, ki je neopazeno prišla v salon ter se vselila njunega navdušenja, je pristopila k mlademu možu z jasnim licem ter osuplemu podala desnico: —

“Zavidam vam vaše navdušenje in spoštujem narod, iz katerega celo v času suženstva pobaja mladina, tako goreča v ljubezni do svojega naroda. Odpustita, da sem vaju poslušala in bila tako nehoče priča tako redkih dokazov ljubezni do svojih dragih. . . . Toda moj Jurček je stal tu še kakor solarček — tako hladen”, je dostavila, smeja se, lahko mu položila roko na ramo

“Matí”, odvrne mladenič razvneto, “jaz naj bi ostal hladen do onih, ki so mi dali življenje, dali mi srečo? Povejte mi, mati, čemu se nagiba evetice vedno k solncu, ne pa od njega? In kako bi se tudi moje srce ne imelo nagibati k mojemu narodu, k temu solncu, od katerega se sipljejo tako blagodejni žarki dobrote, žarki ljubezni in čednosti: Ko bi mi bilo dano izbirati med življenjem in smrtjo, izbral bi si smrt, samo da ohranim svoje srce svojemu narodu; ko izdajalec nočem živeti, nočem prenašati krutega grizenja svoje vesti. O, ko bi mogel koristiti svojemu narodu. . . .”

“Tega si želiš? Tvoja želja se ti vsaj deloma izpolni.”

“Kaj pravite, mati?”

“Čitaj!”

S temi besedami poda grofica Juriju oporoko svojega moža. . . . Jurij od veselja ni mogel pregovoriti, pač pa se vrže v naročje grofici, ki ga je vneto poljubila v lice. . . .

III.

Palača grofov Pazmandy-jevih je bila polna gostov. Dospel je grof Györfy, ki se je pred kratkim dal oglašiti. Dalje je bil tukaj učitelj iz Jurčkove rojstne vasi, kateri — da bi se izognil sitnosti — je pripeljal Jurčkovega dedka. Stari pastir že čez leto dni ni videl svojega vnuka, le par pišev je sprejel od njega. Jurček je obljubil, da prideta oba z grofco, toda nista prišla. Dedku je postalo grozno dolg čas, in ko bi mu učitelj ne bi bil ponudil svoje priloge, bi se bil nemara napotil sam v glavno mesto.

Pravimo, da z gosti prihaja v hišo božji blagoslov. Pri Pazmandyjevih tega nisi opazil, — tega saj niso pričali neprijazni obrazi nekaterih oseb.

Najbolj čmeren je bil grof Szalay, ki je prav za prav tajno pozval grofa Györfyja za “sinu domovine” Juriju, in učitelja, ki bi imel, če bo mogoče, še vplivati na Jurija.

Torej nov, nemara najkrepkejši poskus za pridobitev Jurčkove duše. —

Bilo je popoldne ob petih. — V hladniku na vrtu sta sedela Jurij in njegov dedek, kateremu so se blišale oči veselja in ponosa. Bilo je po dežju. Ozračje je bilo polno vonjave, katero je dajalo od sebe osveženo drevje, grmičje, evetice in travne bilke. Z dežjem se je vilo v žile prirode novo življenje, iz zemlje je duhtel blagodejni hlad, ki je bil tako prijeten po tem dušljivem soparju, morečem vse že dolgo časa. Pa je tudi dihala sedaj vse novo življenje.

Dedek ni mogel odtrgati svojih oči od mčnega fanta.

“Ko bi si bil mislil, Jurček, da postaneš kdaj tak gospod? Ko bi bila dežvela to tvoja ranjka mati, po dnevu in po noči bi se veselja zahvaljevala Bogu za ves blagoslov, ki ga je razlil nad nami.”

“Več vas ne pustimo od tod, dedek.”

“Kaj naj bi počel tukaj, moj sinko? Ko bi ne bil ti tukaj, že danes bi mi koprnelo srce po naši prijazni vasi, po naši zali domačiji. Tu nisem sam svoj: nisem navajen bivati med gospodo, katere je tu polno povsod. Nobeden njih mi ni všeč — samo gospa grofica je kaj vrla in prijazna ženska. . . . Drugi toliko da me z očmi ne prebodejo. Ta mladi grof je hudoben človek — ne smeš se pogovarjati z njim. Ko me je srečal, pocuknil me je za lase, kot kakega pobalina, ter mi smehljaje rekel: “Lepo se vam to prilaga, starec; v teh laseh se kakor mojster Krispin. — veste, ta patron čevljarjev.” — Verjemi mi, Jurček, da mi je vsa kri šnila v glavo, in da je le čudež, da sem ostal miren.”

Jurija je na te besede pograbil jeza. Toda premagal se je in rekel:

“Oni ne bodo dolgo tukaj, dedek. Ko pa enkrat odidejo, ne ganim se več od vas. Imeli boste zalo sobico, dobite vsega, česar si le želite, in več vam ne bo treba, trudi ti se. . . .”

“Kaj bi si jaz, revež, tukaj počel? Ne, Jurček. Nekaj časa se počakam, potem pa odidem zopet domov. Pa tudi ti pojdeš z mano; videl boš, kak križ sem postavil letos materi na grob. Veljal je šest goldinarjev in nekaj krajevarjev.”

“Pojdite, ded, poglejva nekoliko po vrtu, kako je vse oživelo.”

“Pojdiva; to sedenje že meni samemu preseda.”

Vstaneta in odideta. Z nasprotne strani se je bližal grof Szalay, a za njim služabnik, noseč v jersbasu steklenice z vinom in hrano. Služabnik razloži vse na mizo ter molče čaka daljših ukazov. Naposled se grof obrne proti njemu.

“Kaj odlašate? Lahko greste naznaniti grofu Györfyju in učitelju, da ju pričakujem.”

Služabnik odide.

Na grofovem licu se prikaže nemi.

“Ze toliko dni so tukaj, vspeha pa še ni nobenega. Učitelj se vedno izgovarja in opravičuje — zlod mi je vtepel v glavo, da sem ga pozval semkaj! Toda, kdo bi si mogel misliti, da niti bivši učitelj, dobitnik, pričetnik vse sreče, ne bo imel na tega psa nobenega vpliva? . . . Grof Györfy se že vznemirja; rad mu verjamem to. On se ne boji ničesar, in če ne pojde z lepa, pa. . . . Oh, naj ga potolče, če se mu zljubi. Če le ima pri sebi svojega nerazločljivega tovariša? Ta lahko postane komu usoden.”

Po teh besedah gre grof Szalay svojim gostom nekoliko korakov naproti.

“Strela naj ga udari!” zakliče namesto pozdrava grof Györfy. “Arpad je že zopet pri tem dedcu! Tudi grofica se jim je pridružila z nekakim mladcem, slutim, da z njegovim prijateljem iz vrste plebejcev”, zereči potuhleno.

“Vkljub temu pa vrjemite, prijatelji”, doda čez trenutek, pijoč z dolgimi duški rdečo, ognjeno vino, “danes se res odloči, ko bi se tudi zarotila proti nam vsa pekleniškega moč.”

“Vaš pogum, grof Györfy, me navdaja z upanjem.”

“Pustimo vlnudnost na stran. V glavo mi je prišla, grof Szalay, neka pametna misel. Ali se tudi vam ne zdi najpoprej najprimernejše, da se zapodi najpoprej od tod — oni plebejci?”

Po teh besedah grof Györfy znovic nagne kozarec, kakor bi bil izumil nekaj posebno važnega.

“Da, pritrdi učitelj. “Kar on reče, to je Arpadu.”

“To ne pojde tako lahko”, omeni grof Szalay. — “Arpad se je tukaj popolnoma udomačil, in grofica mu stori po volji vse, kar poželi. Toda, ko bi ga tudi zapodili iz hiše, shajata se lahko kje drugje ter kužeta svoje načrte.”

“Pa ga ustrelim, tega psa!” — zakliče grof Györfy.

“Toda potem imate neprijetnosti s sodnijo.”

“E, grof, kake neprijetnosti? Kaj mar nimamo nekoliko goldinarčkov, da z njimi zakrijemo pravičnosti oči. A cerkev — verjemi, te grof — cerkev nam podeli za to še svoj blagoslov. Če izve to škof Evgen, pa pridobi za nas popolne odpustke za vse življenje, da smo rešili Madžarsko takega lopova. — “Poglejte, grof”, dostavi, kazaje revolver, — “ta moj zvesti tovariš zna pošiljati duše v krstvo deželo. . . .”

“Zdi se mi, da nekdo prihaja”, opozori tovariša učitelj, in komaj je izgovoril, že se prikaže na stezici, ki je držala v hladnik, Jurij s svojim prijateljem. Resno se pogovarjaje, sta se počasi bližala navzočim, katerim je Jurij predstavil svojega prijatelja.

“Ali vas ne motiva? — Tu je moj najboljši prijatelj.”

“Očividno Slovaki”, omeni jezno grof Györfy.

“Da, Slovaki, kakor jaz; iskren narodnjak. . . .”

“Pojdite, pojdite, s svojim narodnjakom. Pri nas je mogoča samo ena vrsta narodnjakov, in to so Madžari; samo oni so iskreni ogrski narodnjaki. Kdor ni Madžar, ne more biti narodnjak.”

“In vendar, Györfy. Jaz na primer nisem Madžar, a vendar sem iskren ogrski narodnjak; toda s svojim ogrskim narodnjakom strijam popolnoma narodnjaštvo slovaško.”

Naposled se priznate, grof Pazmandy, da vi in vaš prijatelj nista samo iskrena ogrska, marveč celo iskrena slovaška narodnjaka, in da bi vama bila ljuba ruska knuta nego ogrski kralj.”

“Prosim, grof, na me ne sumnite.”

“Ne govorim nikakega sumničanja. Saj je vendar dokazano, da Slovaki so najzagrizenjši panslavisti, da so naklonjeni caru v Petrogradu, kakor svojemu očetu.”

“Da, grof, kakor so udani Madžari turškemu sultanu, kateremu so poslali kot podložniki ogrskega kralja dragocene darove. . . . Toda prosim, ne pozabite, da Slovaki niso Madžari.”

“Pomirite se, grof Pazmandy; sicer bi mi bilo žal. . . .”

“Jaz nisem začel; dolžnost pa mi je, braniti svojega prijatelja kot svojega gosta. Samega sebe bi niti ne branil.”

“Ej, ej, tako ponosen je postal naenkrat — pastirjev sin?”

“Smatramo vas kot gosta, grof, in to mi brani, da vam ne povem tega, kar vam gre.”

“Gospoda, prosim, pustita nepotrebn prepri — miri ju navidezno grof Szalay, videč, da postaja prepri čedalje resnobnejši.”

“Prav imate, grof. Želite li si, grof Pazmandy, kake igre? Rad vam postrežem.”

“Hvala, grof Györfy; za igre se ne zanimam.”

“Kaj torej, za zlodja, delate, če si hočete skrajšati dolgi čas?”

“Dolgočasno mi še nikdar ni bilo.”

“Grof Pazmandy je strasten čitatelj”, omeni učitelj.

“Čitatelj? To je v resnici zanimiva novica. Samo od sebe se razume, da čita le slovaški”, dostavi s prirojeno zlobo.

“Kajpada”, pritrdi mirno Jurij.

“To je barbarski jezik, nevreden tiskarskega črnila.”

“Ko bi poznali, gospod grof, naše narodne pesmi?” se drzne omeniti Jurjev prijatelj, “katere priznavamo ne le mi, marveč celo sovražniki Slovanstva — Nemei — za bisere poezije, v resnici ne bi več imenovali našega milozvenečega jezika barbarski jezik. Ne smemo vam jemati za zlo, da nas tako slabo poznate; saj niste sami! Toda, ko bi poznali naše pesmi, ko bi poznali naše očarujoče napeve, na čijih osnovah je vstvaril na primer Liszt svoje neumrljive oratorije, ko bi se potrudili, da bi spoznali velikost duha slovaškega v njegovih ornamentih klasične starodavnosti, in ko bi primerjali, kako reven je narod madžarski v zna-kih svoje lastne, samorastle kulture v primeri z narodom slovaškim, pač bi nikdar ne imenovali naš narod barbarski. Oprostite, da sem se oglašil. . . .”

“Izvrstno, vrli Slovaki. Toda podajte nam tudi nekatere dokaze o tem, za kar ste se tako potegnili.”

“Če si želite, grof, — pa vam odgovorim za svojega prijatelja”, reče Jurij. “Vi znate dobro

Imenik uradnikov

alevnih društva Jugoslovenske Katoličke Jednote u Zjed. država američkih.

Društvo sv. Cirila in Metoda št. 1, v Ely, Minn.

Predsjednik: Štefan Banovec, box 1633; tajnik: Jos. J. Peschel, box 165; blagajnik: Jozef Zobeč; zastopnik: Frank Koščak, box 920. Vsi v Ely, Minn.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo po dvajsetem v Jos. Skaletovi dvorani.

Društvo Sv. Sreca Jezusa št. 2, v Ely, Minn.

Predsjednik: Josip Kolenc, box 319; tajnik: John H. Merhar, box 95; blagajnik in zastopnik: Ludvik Perušek, box 982. Vsi v Ely, Minn.

Društvo zboruje vsako četrto nedeljo v mesecu in Josip Skaletovi dvorani na Sheridan St.

Društvo Sv. Barbare št. 3, v La Salle, Ill.

Predsjednik: Bregač Joseph, 437 4th St., Croset; tajnik: Spelich Joseph, 22nd St. & Vincennes Ave.; blagajnik: Jerne Anton, 1026 Main St.; zastopnik: Math. Komp, 1026 Main St. Vsi v La Salle, Ill.

Društvo zboruje v dvorani Math. Komp-a 1026 Main St. vsako tretjo nedeljo v mesecu.

Društvo Sv. Barbare št. 4, v Federal, Penna.

Predsjednik: Lorenz Dolinar; tajnik: John Demšar, box 237; blagajnik: John Keržnik, box 138 v Burdine, Pa.; zastopnik: Štefan Vozel, box 182 v Bridgeville, Pa.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu popoldne v Slovenski dvorani v Burdine, Pa.

Društvo Sv. Barbare št. 5, v Soudan, Minn.

Predsjednik: Geo. Nemanich, box 741, Soudan, Minn.; tajnik: John Dragotin, box 663, Soudan, Minn.; blagajnik: Anton Gorink, box 1565, Tower, Minn.; zastopnik: Anton Štefanich, box 1196, Tower, Minn.

Društvo zboruje vsako četrto (4.) nedeljo v mesecu v cerkveni kapeli v Tower, Minn.

Društvo Marije Pomagaj št. 6, v Lorain, O.

Predsjednik: John Kotnik, 1712 E. 28th St.; tajnik: Ludovik Petkovšek, 1625 E. 31st St.; blagajnik in zastopnik: Frank Kristof, 1605 E. 29th St. Vsi v Lorain, O.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu popoldne in Frank Justinih prostorih.

Društvo Sv. Cirila in Metoda št. 9, v Calumet, Mich.

Predsjednik: Mike Klobučar, 115 — 7th St.; tajnik: John Henich, 817 Scott St.; blagajnik: Mike Sunich, Jr., 421 7th St.; zastopnik John Henich, 817 Scott St. Vsi v Calumet, Mich.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu po prvi sv. maši v cerkveni dvorani Sv. Jožefa.

Društvo Sv. Štefana št. 11, v Omaha, Nebr.

Predsjednik: Anton Krasovec, 1520 Jefferson Sta.; tajnik: Frank Cepuran, 1411 So. 13th St.; blagajnik: Joseph Cepuran, 1423 So. 12th St.; zastopnik: Frank Žitnik, 1108 So. 22nd St. Vsi v Omaha, Nebr.

Društvo zboruje v Češki katoliški šoli na 14. ulici vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo Sv. Jožefa št. 12, v Pittsburghu, Pa.

Predsjednik: John Borštnar, 182 — 43½ Butler St.; tajnik: Vincenc Arh, 57 Vokamp St.; Pittsburgh, Pa.; blagajnik in zastopnik: Frank Budič, 833 Phineas St., N. S. Vsi v Pittsburghu, Pa.

Društvo zboruje na 57 Butler St. v K. S. domu vsako drugo nedeljo v mesecu.

Društvo Sv. Alojzija št. 13, v Bagaley, Pa.

Predsjednik: Frank Kolenc, box 42, Whitney, Pa.; tajnik: Ivan Arh, box 162, Whitney, Pa.; blagajnik: Anton Rak, box 53, Holstetter, Pa.; zastopnik: Ivan Arh, box 162, Whitney, Pa.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri br. Anton Mauser, Hostetter, Pa.

Društvo Sv. Jožefa št. 14, Crockett, Cal.

Predsjednik: Mihael Pešol; tajnik: M. Nemanich, 261, Crockett, Cal.; blagajnik: F. Velikonja; zastopnik: P. Gorich. Vsi v Crockett, Cal.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v P. Hanlon dvorani v Valona, Cal.

Društvo Sv. Petra in Pavla št. 15, v Pueblo, Colo.

Predsjednik: Martin Kočvar, 1219 Elter Ave.; tajnik: Frank Janesch, 1212 Bohmen Ave.; blagajnik: Joseph Bassal, 1240 So. Santa Fe Ave.; zastopnik: John Zupančič, 1238 Bohmen Ave.

Društvo zboruje v John Jermanovi dvorani in sicer popoldne ob 8. uri in zvečer ob 7. uri.

Društvo Sv. Cirila in Metoda št. 15, v Johnstown, Pa.

Predsjednik: Anton Jenc, 287 Cooper Ave.; Gregor Hreščak, 407 8th Ave.; blagajnik: Martin Logar, 768 Coleman Ave.; zastopnik: Frank Šlahe, 287 Cooper Ave. Vsi v Johnstown, Penna.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v svoji dvorani na 725 Broad Ave.

Društvo Sv. Jožefa št. 17 v Aldridge, Mont.

Predsjednik: Jakob Blatnik, Carwin Springs, Mont.; tajnik: John Mikulic, Aldridge, Mont.; blagajnik: John Mikulic, Aldridge, Mont.; zastopnik: Geo. Zobeč, Box 22, Klein, Mont.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v Petek in Zobeč dvorani na Happy Hallo, Aldridge, Mont.

Društvo Sv. Alojzija št. 18 v Rock Springs, Wyo.

Predsjednik: Frank Putz, 440 7th St.; tajnik: Frank Fortuna, 315 6th St.; blagajnik: Louis Taucher, 299 H. & 3rd Sts.; zastopnik: John Putz, 402 7th St.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slovenskem domu ob 10. uri popoldne.

Društvo Sv. Alojzija št. 19 v Lorain, Ohio.

Predsjednik: Valentin Rozman, 1744 E. 29th St.; tajnik: Frank Pavlich, 1935 E. 29th St.; blagajnik: Frank Jaznež, 1727 E. 33rd St.; zastopnik: Josip Zzone, 1735 E. 33rd St. Vsi v Lorain, O.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v dvorani br. Alojzija Viranta, 1700 E. 28th St., Globe corne r.

Društvo Sv. Jožefa št. 20, v Gilbert, Minn.

Predsjednik: Matt. Majerle; tajnik: John Zaller, box 484; blagajnik in zastopnik: Matija Zadnik, Box 555. Vsi v Gilbert, Minn.

Društvo zboruje v Joe Noran dvorani vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne.

Društvo Sv. Jožefa št. 21, v Denver, Colo.

Predsjednik: Anton Marinšek, 4822 Wash. St.; tajnik: Frank Škrabec, 4 Sheedy Row; blagajnik: John Cessari, 5115 North Emerson St.; zastopnik: Frank Smole, 4673 Franklin St. Vsi v Denver, Colo.

Društvo zboruje vsakega 16. v mesecu v Mat. Sadarjevi dvorani na 4600 Humboldt St.

Društvo Sv. Jurija št. 22 v South Chicago, Ill.

Predsjednik: Marko Horvat, 8926 Strand St.; tajnik: Anthony Motz, 9655 Ave. M; blagajnik: Nikola Jakovčič, 9621 Ave. M; zastopnik: Anthony Motz, 9625 Ave. M. Vsi v South Chicago, Ill.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu v Melosh Halle.

Društvo Sv. Ime Jezus št. 25, Eveleth, Minn.

Predsjednik: George Kotze, Grant Ave.; tajnik: Louis Govze, 613 Adams Ave.; blagajnik in zastopnik: Anton Fritz, Grant Ave. Vsi v Eveleth, Minn.

Društvo zboruje vsako četrto nedeljo v mesecu v Max Stipetičevi dvorani.

Društvo Sv. Štefana št. 26, v Pittsburghu, Pa.

Predsjednik: Joseph Povlaković, 54 Vinshets St., Shappsburg, Pa.; tajnik: Joseph Lokar, 4821 Hatfield St.; blagajnik: Alois Kampare, 5629 Dresden Alley & Butler St.; zastopnik: Ignaz Podvasnik, 4734 Hatfield St. & Butler St. Vsi v Pittsburghu, Pa.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v K. S. domu, 57 Butler St., Pittsburghu, Pa.

Društvo Sv. Mihaela Arhangela št. 27, Diamondville, Wyo.

Predsjednik: Gregor Lobec; tajnik: Pavel Šabec, box 26; blagajnik in zastopnik: Anton Z. Arko, box 172. Vsi v Diamondville, Wyo.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu pri br. Ant. Z. Arko.

Društvo Marija Danica št. 28, Sublet, Wyo.

Predsjednik: Josip Felician; tajnik: John Tostovrstnik; blagajnik: John Žabornik; zastopnik: John Krajnc, box 145. Vsi v Sublet, Wyo.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih Čitalne dvorane.

Društvo Sv. Jožefa št. 29, Imperial, Pa.

Predsjednik: John Pirih, box 302; tajnik: John Virant, box 312; blagajnik: Jakob Miravija, box 367; zastopnik: Alois Capuder, box 86. Vsi v Imperial, Pa.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v svoji lastni dvorani v Imperial, Pa.

Društvo Sv. Jožefa št. 30, Chisholm, Minn.

Predsjednik: John Lamuth, 201 Lake St.; tajnik: Jakob Petrich, box 646; blagajnik: Charles Zgone, box 313; zastopnik: Frank Champa, 214 W. Poplar St. Vsi v Chisholm, Minn.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Chisholm, Minn.

Društvo Sv. Alojzija št. 31, Braddock, Pa.

Predsjednik: Frank Zapan, 223 Penn Alley; tajnik: Jakob Zalaznik; 507 Cherry Way; blagajnik in zastopnik: Jakob Bruncelj, 1008 Cliff St. Vsi v Braddock, Pa.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Rubestonovi dvorani na 11. cesti, vogal Washington St.

Društvo Marija Zvezda št. 32, Black Diamond, Wash.

Predsjednik: Alois Krne, box 773; tajnik: Tony Paskar, box 180; blagajnik: John Terbovec, box 602; zastopnik: George Porenta, box 701. Vsi v Black Diamond, Wash.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu točno ob 9. uri zjutraj v Masonic dvorani.

Društvo Sv. Barbare št. 33, Trestle, Pa.

Predsjednik: Anton Eržen, R. D. 1, box 82, Turtle Creek, Pa.; tajnik: Fr. Šiffrar, Turtle Creek, Pa. R. F. D. 1, Box 76a; blagajnik: Gregor Oblak, R. D. 1, box 82, Turtle Creek, Pa.; zastopnik: Frank Kacin, Turtle Creek, Pa. R. F. D. 1, Box 85.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slovenski dvorani v Trestle, Pa.

Društvo Sv. Petra in Pavla št. 35, v Lloydell, Pa.

Predsjednik: John Švigelj, box 14; tajnik: Jozef Zalar, box 22; blagajnik: Matija Hribar, box 3; zastopnik: Matija Hribar, box 3. Vsi v Lloydell, Pa.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v lastni dvorani v Lloydell, Pa.

Društvo Sv. Alojzija št. 36, v Conemaugh, Pa.

Predsjednik: Mihael Rovaneš, R. F. D. 1; tajnik: Frank Prišnik, Firs 8, 485; blagajnik: John Kukovica, Bx 435; zastopnik: Josip Dromelj, box 275. Vsi v Conemaugh, Pa.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo ob 9. uri popoldne v svoji dvorani na First Alley, Conemaugh, Pa.

Društvo Sv. Ivana Krstnika št. 37, v Clevelandu, O.

Predsjednik: Louis J. Pirc, 6119 St. Clair Ave.; tajnik: Ivan Avsec, 5427 Homer Ave. N. E.; blagajnik: Anton Zakrajšek, 992 E. 64th St. N. E.; zastopnik: Frank Millawitz, 1029 E. 61st St. N. E. Vsi v Clevelandu, O.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Ivan Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Društvo Sokol št. 38, v Pueblo, Colo.

Predsjednik: Mark Ratkovich, 1230 So. Santa Fe; tajnik: John Kolbesen, 1110 Omen Ave.; blagajnik: Joe Culig, 1219 So. Santa Fe; zastopnik: Peter Culig, 1245 So. Santa Fe. Vsi v Pueblo, Colo.

Društvo zboruje vsakega 16. v mesecu zvečer v Sv. Jožefa dvorani.

Društvo Sv. Barbare št. 39, v Roslyn, Wash.

Predsjednik: Juro Jadro; tajnik: Anton Čop, P. O. 440; blagajnik in zastopnik: Mile Barčević, P. O. 375. Vsi v Roslyn, Wash.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v nedeljo v mesecu v Drug Stor Hall v Roslyn, Wash.

Društvo Sv. Mihaela št. 40, v Claridge, Pa.

Predsjednik: Andrej Pratschek, box 361; tajnik: Anton Semrov, box 284; blagajnik: Lorenc Arhar, box 451; zastopnik: Jakob Lazar, box 105. Vsi v Claridge, Pa.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri popoldne v Slovensko-Narodnem domu.

Društvo Sv. Jožefa št. 41, v East Palestine, O.

Predsjednik: Frank Lokan, 476 East Martin St.; tajnik: Paul Taucher, box 67; blagajnik in zastopnik: Anton Jurjavčič, box 64. Vsi v East Palestine, O.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri sobratu Frank Jurjavčiču.

Društvo Marija Pomagaj št. 42, v Pueblo, Colo.

Predsjednik: John Gaber, 1251 So. Santa Fe Ave.; tajnik: Frank Rupar, 222 E. Messa Ave.; blagajnik in zastopnik: John Vidic, 509 Stanton St. Vsi v Pueblo, Colo.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 8. uri zjutraj in ob 8. uri zvečer v J. H. Roitzi dvorani, 215 E. Northam Ave.

Društvo Sv. Alojzija št. 43, v East Helena, Mont.

Predsjednik: Frank Rus, box 27; tajnik: Jos. B. Michelich, box 200; blagajnik: Anton Smole, box 162; zastopnik: John Sasek, box 110. Vsi v East Helena, Mont.

Društvo zboruje vsakega 20. ob 7. uri zvečer v Joseph Luzzarjevi dvorani.

Društvo Sv. Martina št. 44, v Barberton, O.

Predsjednik: Math. Kramar, box 223; tajnik: Louis Balant, 112 Sterling Ave.; blagajnik in zastopnik: Frank Škerl, 214 Center St. Vsi v Barberton, Ohio.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu točno ob dveh popoldne na 436 Bolivar R'd. dvorani.

Društvo Sv. Jožefa št. 45, v Indianapolis, Ind.

Predsjednik: Frank Špihar, 715 N. Warman Ave.; tajnik: Alojzij Rudman, 738 Holmer Ave.; blagajnik: Josip Koren, 741 N. Haugh St.; zastopnik: John Hribernik, 2015 W. Walnut St. Vsi v Indianapolis, Ind.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldne v Jačnikovi dvorani.

Društvo Sv. Barbare št. 47, v Aspen, Colo.

Predsjednik: Math. Stariha, P. O. box 34; tajnik: Frank Lovšin, P. O. box 379; blagajnik: Frank Marolt, P. O. box 805; zastopnik: Anton Kastelic, P. O. box 731. Vsi v Aspen, Colo.

Društvo zboruje vsaki tretji ponedeljek v mesecu v Elk dvorani, East Hayman Block.

Društvo Vitezi sv. Jurija št. 49, Kansas City, Kans.

Predsjednik: Karl Smarekar, 525 Sandusky Ave.; tajnik: George Bajuk, 527 Sandusky Ave.; blagajnik: Peter Jakobčič, 521 Ohio Ave.; zastopnik: Marko Gustin, 440 N. 5th St. Vsi v Kansas City, Kans.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu v Slovenski dvorani, 515 Ohio Ave.

Društvo Sv. Petra št. 50, v Brooklyn, New York.

Predsjednik: Gabriel Tassotti, 423 Throop Ave.; tajnik: F. G. Tassotti, 139 Scholes St.; blagajnik: Josip Briski, 38 Bremen St.; zastopnik: F. G. Tassotti, 139 Scholes St. Vsi v Brooklyn, N. Y.

Društvo zboruje vsako tretjo soboto v mesecu in John Klug Hubertus Jaeger Hall, 211 Montrose Ave., Brooklyn, N. Y.

Društvo Sv. Petra in Pavla št. 51, v Muray, Utah.

Predsjednik: Louis Zaloznik, box 33; tajnik: Josip Kastelic, box 31; blagajnik in zastopnik: Math. Šober, 118 South St. Vsi v Muray, Utah.

Društvo zboruje vsaki drugi terek v mesecu v Foresters Hall, Muray, Utah.

Društvo Sv. Jožefa št. 52, Mineral, Kans.

Predsjednik: John Kastelic, box 56, Mineral, Kans.; tajnik: Frank Augustin, box 360, West Mineral, Kans.; blagajnik: Peter Benda, box 328, West Mineral, Kans.; zastopnik: Martin Bambič, box 397, W. Mineral, Kans.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldan v Fr. Špaizerjevi dvorani v Mineral, Kans.

Društvo Sv. Jožefa št. 53, v Little Falls, N. Y.

Predsjednik: Josip Homovec, 2 E. Cassler S. P.; tajnik: Jernej Per, 5 Danube Lane; blagajnik: Paul Osredkar, 54 Danube S. P.; zastopnik: Alojz Marošek, 4 E. Cassler S. P. Vsi v Little Falls, N. Y.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1. uri popoldan v lastnem domu na 36 Danube S. P. v Little Falls, N. Y.

Društvo Sv. Frančiška št. 54, v Hibbing, Minn.

Predsjednik: Anton Kromar, 302 Thirti Ave.; tajnik: Jozef Šnale, box 374; blagajnik in zastopnik: John Pavšla, Vsi v Hibbing, Minn.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri popoldan v Narodni dvorani.

Društvo Sv. Roka št. 55, v Uniontown, Pa.

Predsjednik: Urban Picej; tajnik: Jozef Krumar, box 43; blagajnik: Urban Rupar, box 28; zastopnik: Jozef Krumar, box 43. Vsi v Lemon Furnace, Pa.

Društvo zboruje vsako četrto nedeljo v mesecu v Ruski cerkvi v Uniontown, Pa.

Društvo Sv. Alojzija št. 57, v Export, Pa.

Predsjednik: Bergant John, box 279; tajnik: Anton Martinšek, box 125; blagajnik: Negode Frank, box 192; zastopnik: Kogovšek Frank, box 436. Vsi v Export, Pa.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu točno ob 2. uri popoldne pri sobratu A. Martinšek, Export, Pa.

Društvo Sv. Štefana št. 58, Bear Creek, Mont.

Predsjednik: John Kastelic, box 161; tajnik: Peter Kuchar, box 209; blagajnik: John Hodnik, box 16; zastopnik: Anton Chesarek, box 16. Vsi v Bear Creek, Mont.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldan v John Chesarek dvorani.

Društvo Sv. Barbare št. 60, v Chisholm, Minn.

Predsjednik: Louis Kmet, 207 Central Ave.; tajnik: John Erčul, 111 Spruce west St.; blagajnik: Frank Kamidar, 616 Vant; zastopnik: Martin Govednik, 215 West Tamrach St., box 307. Vsi v Chisholm, Minn.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo po 20. v mesecu v dvorani Johna Čampa v Chisholm, Minn.

Društvo Sv. Jurija št. 61 v Reading, Pa.

Predsjednik: Anton Jaklič, 393 N. River St.; tajnik: Frank Špehar, 381 N. River St.; blagajnik: Anton Križar, 327 Harold St.; zastopnik: Ivan Štublar, 139 N. River St. Vsi v Reading, Pa.

Društvo zboruje vsako drugo sredo v mesecu ob 7. uri zvečer v Clinton Hall, cor. Front & Washington Sts.

Društvo Sv. Florijana št. 64, v So. Range, Mich.

Predsjednik: Kralj Nikolaj, Baltic, Mich.; tajnik: Muhovič Mike, Baltic, Mich.; blagajnik: Paul Lukanich, So. Range, Mich.; zastopnik: Muhovič Mike, Baltic, Mich.

Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mesecu v Štimac dvorani.

Društvo Sv. Petra in Pavla št. 66, v Joliet, Ill.

Predsjednik: Jozef Jurjevič, 1201 N. Broadway St.; tajnik: Anton Barbič, 1609 N. Broadway St.; blagajnik: John Papič, Broadway St.; zastopnik: Jozef Zalar, 1002 N. Chicago St. Vsi v Joliet, Ill.

Društvo zboruje vsako tretjo nedeljo v mesecu vstari šoli sv. Jožefa.

Društvo Insi Prijatelj Malenih št. 68 v Monessen, Pa.

Predsjednik: Nikola Vinetich, 1236 Morgan Ave.; tajnik: Michael Mahorlich, box 178; blagajnik: Ladislav Vrbanič, box 23 People National Bank; zastopnik: August Bendeckovich, box 43 People National Bank. Vsi v Monessen, Pa.

Društvo zboruje vsako drug

Slovensko katoliško

podp. društvo **svete Barbare**

ZA ZEDINJENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE.

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: JOŽEF PETERNEK, Box 95, Willock, Pa.
I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 547, Forest City, Pa.
II. podpredsednik: ALOJZ TAVČAR, 298, N. Cor. 3rd St., Rock Springs, Wyoming.

Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIČ, Box 537, Forest City, Pa.
Pooblaščenec: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEK, 900 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: IGNAC PODVARNIK, 4734 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
I. nadzornik: JOHN TORINČ, Box 622, Forest City, Pa.
II. nadzornik: FRANK PAVLOVIČ, Box 705, Conemaugh, Pa.
III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7713 Issler Ave., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: MARTIN OBRE*AN, Box 72, East Mineral, Kan.
I. porotnik: MARTIN ŠTE. NČIČ, Box 78, Franklin, Kan.
II. porotnik: MIHAEL KLOPČIČ, 528 Dawson Ave., R. F. D. 1, Greenfield, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. No 2, Box 114, Bridgeport, O.
I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 155, Broughton, Pa.
II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopis naj se pošilja I. tajniku Ivan Telban, P. O. Box 707, Forest City, Penna.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA."

NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

Smrtna kosa, v Ljubljani je 24. avgusta naglo umrl Anton Vadnal, železniški poduradnik v pokoji, v starosti 71 let. — Umrla je v Ljubljani na Stari poti 4. hečka rodbine Zrimšek, Mici, po dolgem bolehanju. — V St. Vidu nad Vipavo je umrla Marija Bajc, rojena Bratovž, sestra ljubljanskega trgovca Vida Bratovža.

Otrok se zadušil. V Podmolniku, občina Dobrunje, je šla Neža Jager od doma in pustila svojega pet mesecevega sinčka v vozičku. Dete je spalo. Ko se je vrnila, je našla dete zadušeno. Najbrže se je v vozičku samo obrnilo okrog in se zadušilo.

Mrtvega so našli 74letnega ribiča Antona Milaveca iz Cerknice na seniku Josipa Zetko v Malem Mirofu. Zadel ga je kap.

V vodnjaku se je vtopila. 8½ let stara Franja Barbiš, hči posestnika v Šembijah, v okraju Il. Bistrice.

Krempir je nabiral na njivi v Spodnji Šiški neki 52letni dinar iz Vodnata. Zapazila ga je ženska, kakor je zbežala; kmalu se je izvedelo, kdo da je.

Ribe bi bil rad jedel neki posestnik iz Gornjega Kaslja. Lovil jih je po Ljubljani s svojo mrežo in ko jih je naložil par kilogramov, se je pa kar naenkrat pred njim ribiški nadzornik in mu lepo zapolnil ribe in mrežo.

Za vojake. Prijatelji godbe v Novem mestu so priredili v nedeljo 22. avgusta zvečer koncert v prid vojakom, nastanjenim v cesarici Elizabete javni bolnišnici. Čistega dohodka je bilo 71 K 40 v.

Društvo. Iz Ilirske Bistrice poročajo: Dne 18. avgusta se je tu ustanovilo "Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ilirska Bistrica". Da je bilo to društvo nujno potrebno, je dokazala mnogobrojna udeležba iz vseh tukajšnjih slojev ter številni denarni prispevki. Članarina znaša sedaj le 2 K na leto, toda podarili so posamezniki mnogo večje zneske, posebno se je s svojo požrtvovalnostjo odlikoval Anton Knafelc, kmečki posestnik iz Zagorja št. 134, ki je naenkrat podaril 100 K; s tem je postal prvi društveni ustanovnik in se ga vpiše v častno društveno knjigo. Nadalje so postali ustanovniki s prispevkom po 100 K: Posojilnica za ilirsko-bistriški sodni okraj in Kmetijska posojilnica v Knežaku. Društvo bo vodil sledeči odbor: virilista dr. J. M. Kržišnik, dekan v Trnovem, kot predsednik; dr. Anton pl. Pantz, začasni vodja sodišča, kot podpredsednik in blagajnik; Rudolf Horvat, nadučitelj v Trnovem, kot tajnik; Martin Škerjanec, župnik na Premu, Anton Knafelc v Zagorju in Fran Roje v Gornjem Zemonu, kot odborniki. Namestnika sta Josip Samsa, tovarnar v Ilirski Bistrici, ter nadoficijal Josip Ložak. Dosedaj se je nabralo denarja že okoli 800 K.

Ranjenci in bolniki. Iz Zagorja ob Savi poročajo: V bolnišnici Rdečega križa smo imeli na rojstni dan cesarja 18. avgusta 76 rekonvalescentov. Občinstvo je kar tekmovalo, kdo bo dal več v dar ranjencem. Prvi je prišel župan Tomo Koprive, kateri je potom občine nabral 165 K 63 v. To svoto je razdelil med ranjenke in bolne vojake. Njemu so se še pridružili: naš človekoljubni zdravnik dr. Tomo Zarnik s smodkami in cigaretami v vrednosti 16 K in orožniški stražmojster Zvone, ki je tudi nabral svoto 10 K 10 v. ter drugi. Ne sme ostati pozabljen imo dr. Zarnika. Kot zdravnik dela od početka, odkar je tukaj bolnišnica Rdečega križa, brezplačno. Zdravi vsaki dan ranjenke in bolnike-vojake. Kdor pozna obširne občine Zagorske doline in njegov delokrog kot okrožni zdravnik, ta uime, kako nadčloveško je dr. Zarnik kot edini zdravnik zaposlen; le svoji močni naravi se ima zahvaliti, da zmagaje kot zdravnik svoje naporno človekoljubno delo. Tudi imena dam ne smejo ostati pozabljena, katere se z materinsko ljubeznijo zrtvujejo dan in noč za zdravljenje ranjenih in bolnih vojakov. Na čelu temu samaritanskemu delu stoji gospa ravnateljica Vilma Pauer. Ob njeni strani pa ravno z isto človekoljubnostjo pomagajo gospa dr. Zarnikova in gospa obratnega vodje Ilona Hynek ter še ostale gospe in gospice. Velike za sluge ima tudi ravnatelj Pauer kot oskrbnik Rdečega križa, da je tako čedno in vzorno urejena naša bolnišnica, kjer dobi vojak po trudopolnem obrambnem delu zopet polagoma svoje moči nazaj. Tudi četovodja Feliks Godina, kateri oskrbuje pisarniška in druga dela, gleda, da zadovolji ranjene vojake in če le more, jim preskrbi kako razvedro.

Matija vitez Schönererjeva ustanova za vpokojene železničarje. Dohodki te ustanove se bodo razdelili odslej dvakrat na leto med podpre potrebne vpokojene železničarje. V sedanjih razmerah se bodo vpoštevalo v prvi vrsti one prosilce, kateri so vsled dobljenih poškodb v vojni za daljno železniško službo nesposobni.

ŠTAJERSKO.

Pogrešati se: Jurij Zelič, ki je služil pri poljskem lovskem bataljonu št. 20, doma iz Rifnika št. 26, St. Jurij ob Južni železnici. — Jožef Felician, pešpolk št. 87, 14. poljska stotinja. Po njem poizvede njegova žena Uršula, sedaj pri gospe Mariji Belle v Ptuj.

Odlikovanje. Srebrno hrabrostno svetojstvo 2. vrste sta dobila dragonec 5. dragonskega polka Ivan Lesjak in Ivan Tratnik.

Župnik umrl. Dne 8. avgusta je po kratki bolezni umrl zlatomašnik in vpokojeni župnik Josip Kunej v visoki starosti 79 let. Pogreba se je udeležilo 33 duhovnikov. Rajni je bil rojen leta 1836

pri Sv. Petru pod Sv. gorami. V mašnika je bil posvečen 27. julija 1862. Kaplanoval je na Kalobju. v Rajhenburgu, v Šmartnem na Pohorju, v Zrečah, v Rušah, v Framu, pri Sv. Urbanu, v Selnici, v Kapelah in pri Sv. Barbari pri Vurbergu. Leta 1874 je bil imenovan za provizorja v Soboti, leto pozneje pa za kurata istotam, katero službo je opravljal do l. 1883, ko je bil imenovan za župnika v Gornji Ponikvi. Leta 1913 je stopil v pokoj. Nastanil se je v Šostanju.

Cerkvene vesti. Župnijo Sveti Štefan pri Šmarju je dobil Fran Močnik, kaplan pri Sv. Tomažu pri Ormožu. — Župnija Gornja Sv. Mungota je razpisana.

Streljanje proti tobi prepovedano. Vojni nadzorovalni urad v Graden je prepovedal streljanje proti nevihtam, da se tako vse vrste smodnika prilranijo za vojaške potrebe.

Italijanski les se bo prodajal. Okrajno glavarstvo v Mariboru je vsem občinskim predstojništvom poslalo sledeči poziv: Na Štajerskem je točasno dokaj zalag lesa trdnih italijanske države, in sicer skoraj izključno deske in bruna. Ker bi to blago, ako bi dalje časa ležalo, precej svoje vrednosti izgubilo, namerava namestitvo glasom odloka z dne 6. avgusta t. l. iz narodogospodarskih ozirov prirediti prodajo teh zalag lesa, če in v kolikor se pokaže to zadefnirana potreba v tuzemstvu in v kolikor se jih ne boče zahtevalo v svrhe armade na bojnem polju. Namerava se oddajati les po teži, ker bi prodaja po izmeri zahtevala dokaj dolgočasno in drago manipulacijo. Cena bi se v posameznih slučajih določila po cenilnih in bi brzkone bila pri deskah po 5 vin. za kilogram (35 K za kubični meter) in pri brunih po 3 vin. za kilogram (21 K za kubični meter).

Uvoz konj s Hrvaškega. Okrajno glavarstvo v Mariboru razglasa: Zaradi nastale smrkavosti in nastalega sraba v mestu Varaždinu je okrajno glavarstvo v Ptuj uvoz kopitarjev iz Varaždina omejilo na ta način, da se morajo iz tega mesta prignati in ondukaj, kakor tudi po prestopu meje nesumnimi spoznani kopitarji skozi 40 dni opazovati in po preteku tega roka zopet prignati k živino-zdravniku, nakar se smejo, ako se spoznajo za nesumne, pripustiti v prosti promet.

Št. Peter niže Maribora. Dne 22. avgusta je naš župnik Matej Strakl obhajal srebrno sv. mašo. Devica Marija v Pušcavi. V italijanskega bojišča se je ranjen vrnil Jernej Pavlič, učitelj v Leskovcu. Radi hrabrega zadržanja pred sovražnikom je na bojišču bil od kadeta povišan v praporščaka ter zopet ob drugi priliki iz istega vstopa bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetojstvo II. razreda. V bojih za Doberdobsko planoto mu je 21. julija kos granate presekala lice pod levim očesom. Ker je tudi drugače ves slab in izmučen, ostane nekaj časa na dopustu v Mariboru. Pripovedoval je o junaštvu naših slovenskih fantov in Dalmatincev. Neki Dalmatincev, ki je prišel ranjen v Ljubljano, je prinesel seboj uho italijanskega vojaka, katero mu je pri ročnem spopadu odtrgal, in prosil, da bi je smel v — spiritu shraniti kot spomin.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Bivšega urednika ptujskega zloglasnega lista "Štajerca" Anton Peitlerja ni ustrelil ravnatelj Seitz, ampak Peitler si je sam zapolnil kroglo iz revolverja v glavo. To se je dogledno ob priliki raztelesenja. Peitlerja so pokopali na prostoru za samomorilce.

Sv. Križ nad Mariborom. 4 ruske begunce je ujet 13. avg. km. Ivan Hlebič blizu Sv. Urbana pri Mariboru ter jih izročil žandarmeriji v Kamnici. Ušli so iz Klu. njan pri Arvežu, kjer so bili zaplenjeni pri kmetijskem delu. Eden med njimi je bil desettinik in je pravil, da so pobegnili zaradi tega, ker so morali težko delati in zraven gladovati.

Sv. Anton v Slov. gor. Iz ruskega ujetništva se je oglašil vrl fant Matija Anžel. Nad osm mesecev ni bilo nobenega glasu od njega. Nahaja se v Skobelevu v gorkem Turkestanu. Piše, da je zdrav in želi, da bi bil še enkrat konec grozne vojne, da bi mogel priti domov.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Dne 5. avg. je umrl v 37. letu svoje starosti posestnik Fran Javšovec iz Kupetine. Lani ob času mobilizacije je moral odrediti k vojakom. Tam se je hudo prehladil in od tega časa ni bil več zdrav. Pu. stiti so ga domov. Dobil je jetiko.

Rajni je bil zvest Slovenec, zapuščena žena in dva nedorasla otroka.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Na severnem bojišču je padel mladenič Martin Horvat iz Brebrovnika.

Sv. Marko niže Ptuja. Iz naše župnije je odšlo dosedaj 375 mož in mladeničev na bojno polje. Med temi jih je padlo že 14, ki so bili res najboljši naši fantje. Dne 29. julija je umrl v bolnišnici v Tarnovu Fran Ciglar iz Nove vas, sin vzorne "Ilgove" družine.

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Iz ruskega ujetništva so se oglašili: Anton Skrabelj piše svoji ženi, da je zdrav in se nahaja v mestu Rakakala, zakaspijskega gubernija v Centralni Aziji. Fran Beranič poroča starišem iz Kijeva, da je bil 20. junija zjutraj ujet, da je zdrav in da gre vsak čas naprej. Stanko Šorn je pisal očetu, da je nastanjen v mestu Toržok, severozapadno od Moskve v tverski guberniji.

Sv. Janž na Dr. polju. v Rožnji je umrl Simon Fras-Tambor, skrbnik posestnik in dobro znan gostilničar. Zaradi svojih vrlin je bil splošno priljubljen. Bil je več let župan, šolski načelnik in že od nekdaj vedno občinski odbornik.

Laporje pri Slov. Bistrici. Prišla je žalostna novica s severnega bojišča, da je padel dne 22. junija kmečki sin Lovrenc Gumzej. Ni še dopolnil 20 let. Padel je pri zavzetju Lvova.

Špitalič. Dne 13. avgusta se je vrgel nad Kamno goro oblak. Naenkrat je bila vsa dolina v Špitaliču pod vodo. Voda je pritekla s tako silo, da je ruvala drevje, trgala mostove, vdrla v mlino in pri Kovačiji v Skednju do jasi visoko živinske hleve. Se celo človeško žrtve je tirjala. Veleposestnica Helena Kožuh iz Dramelj se je peljala s svojim sinom Francem iz mlina, ko jo zaloti to hudournje blizu Zajčkega samostana. Voda spodnese voz z živino vred z okrajne ceste v jarek, živina se sama razpreže, nesrečnica zgrabi vozovo lestvico, da bi se rešila, kliče na pomoč sina, ki se pa sam bori za življenje z vodo, in med vpitjem: "Ljubi moj sin, pomagaj mi!" jo odnese voda. Drugi dan so jo našli pri jezcu žage Oberškega; še mrtva je krčevito držala v roki vozovo lestvico. Z dovoljenjem okrajnega glavarstva ter sodnje v Konjicah so jo prepeljali v Dramlje.

Vransko. Tukajšnji telovadni odsek "Orel" je poslal večino svojih članov na bojno polje. Sedaj smo dobili poročilo, da je na severnem bojišču preminul, zadet od ruske krogle v glavo, naš brat Anton Škrabar, Mlinarjev iz Hom. Bil je nad vse vnet telovadeec.

St. Ilj pri Velenju. Vsled težkih ran dobljenih na severnem bojišču, je umrl v bolnišnici v Stanislavu v Galiciji posestnik Anton Cokan, star 38 let. Rajni zapuščava vodo in šest nedoraslih otrok.

Ponikva ob Juž. žel. Umrl je 11. avgusta Fran Podgoršek v 78. letu svoje starosti. Rajni je bil večletni župan in cerkveni ključar, bil je pa tudi skrben gospodar za svoje otroke. Leta 1899 je prepuštil veleposestvo svojemu sinu in druga dva otroka je pa preskrbel tako, da gospodarita oba na veleposestvih v St. Jurju ob Juž. žel.

KOROŠKO.

Za vojake. Na Jezerskem se je nabrala v občini od hiše do hiše lepa svota 143 K 60 vin. za vojaške, ki se bore proti Italijanom. Poleg tega se je nabralo še v cerkvi v isti namen 14 K 28 vin.

PRIMORSKO.

Umrl je v Bogučaru v ruskem ujetništvu Mirko Šiško, učitelj-voditelj v Sovinjak v Istri, star komaj 22 let. Pokojni je sin nadučitelja Štefana Šiško, Herpelja.

Iz ruskega ujetništva sta se oglašila jurist Alojzij Sedej iz Gorice in abiturijent Lulik iz Ajdovščine.

Vojaški dan je bil v Trstu na cesarjev rojstni dan 18. avg. Nabralo se je 45.000 K za vojaštvo na italijanski fronti.

NAZNANILO.

Rojakom v Lorain, Ohio, in okolici naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

JOHN KUMŠER, ki je pooblaščen pobirati naročnino za list Glas Naroda. S spoštovanjem Upravištvu Glas Naroda,

ŠIŠE SE PEVOVODJA, ki je zmožen slovenskega in nemškega jezika za slovensko in nemško društvo. Za delo se mu ni potreba bati, ker ako hoče delati, dobi lahko delo, kakoršno hoče. Kdor je zmožen, naj se takoj oglasi na 1001 naslov:

Karl Krall, Box 902, Primero, Colo.

Kje sta BLAŽ in HELENA MIHELČIČ? Doma sta iz Babue Police pri Ložu. Prvi je prišel iz stare domovine v Hibbing, Minn. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi javi, ali naj se sama oglasita svojemu bratu: Louis Mihelčič, Camp 8, Yelk, W. Va. (18-21-9)

Iščem svojega moža po imenu FRANK GORNIK, kateri me je zapustil dne 2. septembra z dvema malima otrokoma. Omenjeni je male postavce, črni oči in črni lasi in ko hodi, vedno z rokama močno okoli sebe maha. Ako kateri rojakov zna za njegovo naslov, mu bom jako hvaležna, ali se pa naj sam oglasi; če se mu že jaz ne smilim, naj se mu smilita nedolžna otročiča. Mrs. Pauline Gornik, 432 Frederick St., Steelton, Pa. (3x 20,22,24-9)

PRVA HRVAŠKO-SLOVENSKA TOVARNA TAMBURIC V AMERIKI

priporoča se vsem Sloveskim tamburškim zborom, kakor tudi posameznikom, ki ljubijo tambure. V tej tovarni se izdelujejo tambure po najnovejšem sistemu in najpopolnejših umetniških načrtih.

Okrašeno so z biscri in vsakovrstnimi rožami. Velika zaloga vsakovrstnih godal in najboljših gramofonov ter finih slovenskih plošč i. t. d.

Veliki ilustrirani cenik s slikami pošljem vsakemu sestanju.

Ivan Benčić 4054 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

HARMONIKE

bodisi kakršnekoli vrste izdelujem in popravilam po najnižjih cenah, a delo trpežno in zanesljivo. V popravilo zanesljivo vsako pošlje, ker sem že nad 18 let tukaj v tem poslu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravilo vzamem kranjske kakor vse druge harmonike ter računam po delu kakoršno kdo zahteva brez nadaljnjih vprašanj.

JOHN WENZEL, 1017 East 62nd St., Cleveland, Ohio.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Frank Sakser, predsednik, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Edward Kalish, tajnik, 6119 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
John Jager, blagajnik, 5241 Upton Ave. So., Minneapolis, Minn.

PREKLIC.

Podpisani preklidem, da ni Josip Hribar oče Antonije Tauželj. Sploh pa jaz tega nikdar nisem govoril; kdor to govori, naj se ga prime.

Anton Tauželj, Box 193, Danilo, Pa.

Iščem svoje znanee iz Dolenjega Logateca, čevce, podomače Mica Suštarjeva in sedaj omožena Suhadolnik. Pisma pošljite na ta naslov: Maria Suhadolnik, 1357 First Avenue, New York City.

Kje je moj brat FRANK ISTENIČ? Podomače Stančar, doma iz Cerknice? Za njegovo naslov bi rad izvedel brat Joe Istenič, Camp 8, Yelk, W. Va. (18-21-9)

Kdor cenjenih rojakov ve za bi vališče enega ali obeh bratov ANTONA in KRISTJANA PETRIČ iz Vipave, prosim, da naznani dotična naslova na: John Premru, 81 North Main Street, South Norwalk, Conn., ter naj tudi sama pišeta svoji skrbni materi. (3x 18,20,23-9)

EDINI SLOVENSKE JAVNI NOTAR (Notary Public) v GREATER-NEW YORKU

ANTON BURGAR 82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

IZDELUJE IN PRESKRBUJE vsakovrstna pooblastila, vojaške prošnje in daje potrebne nasvete v vseh vojaških zadevah. Rojakom, ki žele dobiti ameriški državljanski papir, daje potrebne informacije glede datuma izkrcanja ali imena parnika. Obrnite se zaupno na njega, kjer boste točno in solidno postreženi.

Največ denarja iz Amerike se nalaga v

MESTNI HRANILNICE

LJUBLJANSKI

v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 3, Kranjsko.

Denarni promet koncem leta 1914 je znašal nad 740 milijonov kron.

Hranilnih vlog nad 44.5 milijonov kron.

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/2 % brez odbitka.

Nevz. lignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, porjenih po

Frank Sakser, predsednik, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Edward Kalish, tajnik, 6119 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
John Jager, blagajnik, 5241 Upton Ave. So., Minneapolis, Minn.

PREKLIC.

Podpisani preklidem, da ni Josip Hribar oče Antonije Tauželj. Sploh pa jaz tega nikdar nisem govoril; kdor to govori, naj se ga prime.

Anton Tauželj, Box 193, Danilo, Pa.

Iščem svoje znanee iz Dolenjega Logateca, čevce, podomače Mica Suštarjeva in sedaj omožena Suhadolnik. Pisma pošljite na ta naslov: Maria Suhadolnik, 1357 First Avenue, New York City.

Kje je moj brat FRANK ISTENIČ? Podomače Stančar, doma iz Cerknice? Za njegovo naslov bi rad izvedel brat Joe Istenič, Camp 8, Yelk, W. Va. (18-21-9)

Kdor cenjenih rojakov ve za bi vališče enega ali obeh bratov ANTONA in KRISTJANA PETRIČ iz Vipave, prosim, da naznani dotična naslova na: John Premru, 81 North Main Street, South Norwalk, Conn., ter naj tudi sama pišeta svoji skrbni materi. (3x 18,20,23-9)

EDINI SLOVENSKE JAVNI NOTAR (Notary Public) v GREATER-NEW YORKU

ANTON BURGAR 82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

IZDELUJE IN PRESKRBUJE vsakovrstna pooblastila, vojaške prošnje in daje potrebne nasvete v vseh vojaških zadevah. Rojakom, ki žele dobiti ameriški državljanski papir, daje potrebne informacije glede datuma izkrcanja ali imena parnika. Obrnite se zaupno na njega, kjer boste točno in solidno postreženi.

Največ denarja iz Amerike se nalaga v

MESTNI HRANILNICE

LJUBLJANSKI

v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 3, Kranjsko.

Denarni promet koncem leta 1914 je znašal nad 740 milijonov kron.

Hranilnih vlog nad 44.5 milijonov kron.

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po 4 1/2 % brez odbitka.

Nevz. lignjene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, porjenih po

c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vložnim denarjem. Zato vlagajo v to hranilnico sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven in občinski denar. Tudi iz Amerike se nalaga največ denarja v to hranilnico. Naš dopisnik v Zjed. državah je že več let

FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., NEW YORK. 6104 St. Clair Ave., N. E. CLEVELAND, O.

Marija Grubbe

Spisal J. P. JAKOSEN.

Za Glas Naroda prevel G. P.

PRVO POGlavJE.

Zrak pod kronami lip se je bil prizibal preko goljav, preko polja, hrepetočih po dežju; bil je prepojen s solncem in pomešan s prahom. Sedaj pa ga je očistilo gosto listje, ga ohladilo in lipovi evetovi so ga prepojili z močnim vzdihom. Sedaj je počival ter se dvigal navzgor proti svetlo zelenemu oboku, glajen od nalahnih zibajočih se listov ter blestečih udarcev kril poletavajočih metuljkov.

Človeške ustnice, ki so vdihavale ta zrak, so bile polne in sveže. Prsi, katera je dvigal, so bile mlade in nežne. Nežne so bile tudi noge, telo vitko in cela postava je kazala neko tršato moč. Bujni so bili le močni, temnozlati lasje, napol povezani, napol visoki navzdol, kajti mala, temno-modra čepica iz baržuna je zdrsnila navzdol ter je visela na hrbtu kot kuta meniha. Drugače pa ni bilo na obleki ničesar meniškega. Preko modre obleke s širokimi rokavi je ležal platen ovrtnik. Na prsih je bilo opaziti rdeč trak.

Deklica je šla, s rokama na hrbtu ter povešeno glavo. Lahnih korakov je šla počasi po drevoredu navzgor. Ni pa šla naravnost. Kmalu je bila na tem, da zadene na eni strani ob drevo in kmalu zopet, da pride na drugi skozi drevje. Večkrat je tudi obstala, — stresla lasje iz obraza ter dvignila pogled navzgor. Umerjena luč je dajala njenemu mlademu obrazu motno-zlat blešč, ki je nekoliko skrival modrikaste sence pod njenimi očmi. Bila je ljubka, v resnici ljubka: ravno čelo, nekoliko zakrivljen nos, kratka, ostro rezana spodnja ustnica, močna, okrogla brada, zaokrožena lica, čisto majhna ušesa ter ostro zaznamovane obrvi.

Šla je in se smehljala, lahno in brez misli. Smehljala se je v harmoniji z vsem, kar jo je obdajalo. Prišla je na konec drevoreda, obstala, se pričela vrteti na petah, sedaj na desno, sedaj na levo, a še vedno z rokama na hrbtu in pogledom, obrnjenim navzgor.

Ležala sta dva kamena iz sivga peščenca ter tvorila stopnjice v vrt navzdol, v vrt in ostro, svetlo solnčno luč. Modrikasto-belo nebo je zrla naravnost v vrt in mala senca, katero je bilo opaziti, se je držala vznjožja porezane živice seči.

Otrok v drevoredu je skočil po stopnjicah navzdol, letel preko vrta, razsvetljenega od solnca, k skupini temnih Taxus dreves in stopil nato v veliko lopo, ki je tvorila preostanek iz časov Belovih.

Deklica je bila štirinajstletna Marija Grubbe, hči gospoda Erika Grubbe na grajščini Tjele.

Modrikasti odsvit mraka je ležal preko Tjele. Padla je megla ter napravila konec spravljanju sena. Grajščinske dekle so bile v hlevih ter molzele. Hlapci so bili zaposleni v shrambi za vozove, dočim so stali tlačani v skupinah pred velikimi vrati ter čakali znamenja zvonea, da jih pokliče na večerjo.

Pri nekem odprtem oknu je stal Erik Grubbe ter zrl navzdol na dvorišče. Počasi in posamezno so prihajali konji, oproščeni komatov, iz hleva ter šli proti napajališču. Sredi dvorišča pa je stal deček z rdečo čepico na glavi ter stavil nove zobe v svoje grablje. V nekem kotu sta se igrala dva mala hrti.

Nekoliko pozneje so se hlapci pri vratih hleva pogostje prikazovali, se ozirali naokrog ter se zopet umikali. Neka deklica, s polno golod mleka, je prišla kratkih, trdih korakov preko dvorišča in tlačani so pričeli potiskati proti vratom, kot da hočejo pospešiti zmanjšanje zvonea.

Zdolaj v kuhinji se je pojavil močnejši ropot in nato je bilo čuti par udarcev zvonea. Takoj je bilo dvorišče prazno in ostala sta le oba psa, ki sta lajala za stavo.

Erik Grubbe se je umaknil od okna, sedel na stol ter pričel razmišljati. Bila je zimska soba, v kateri je sedel, a se jo je uporabljal po zimi in poleti, kot obednico in sobo za bivanje. Bila je to prostorna soba z dvema oknom in obita s temnim hrastovim lesom. Ognjišče je bilo sestavljeno iz močnih kamenov in pred odprtino je stala majhna stena, da ni vleko, kadar se je odprlo vrata. V sobi je stala nadalje velika miza iz hrastovega lesa, par stolov in visoka, skoro do stropa segajoča omara.

Ko je sedel tako Erik Grubbe v poltemi mraka, je vstopila njegova gospodinja, Ana Jensdatter. V eni roki je držala luč, v drugi pa vrš s svežim gorkim mlekom. Vrš je postavila pred njega, luč pa pred sebe, dočim je sedla na stol. Ni pa izpustila svetilke, temveč jo vrtela v svojih velikih, rdečih rokah, na katerih se je svetilo vse polno prstanov.

— Ah da, ah da! — je rekla, ko je sedla.
— Kaj pa je? — je vprašal Erik Grubbe ter se ozrl vanjo.
— Ah, človek že lahko malo zavzdihne, če se mora ubijati na žive in mrtve!

— Da, poleti je dosti dela; zato pa se ima po zimi tem več počitka.

— Da, vi lahko govorite, — a mere je treba v vsaki stvari. Vse leži na meni. Služkinje niso vse skupaj nič vredne. Na ljubezen in opravljanje se razumejo, a delo jim gre kaj težko od rok. Treba pa ga je storiti in to popolno in kdo ima pri tem največ posla? Jaz, pri moji duši! Valborg je bolna in Stina in Boleta se delajo, kot da se mučijo do smrti, a ne pridejo z mesta. Lahko bi bilo dobiti nekaj pomoči od Marije, če bi ji vi hoteli kaj reči, a njej ni treba dvigniti roke, niti za to, niti za ono stvar.

— No, no! Saj ti bo še znanjalo sape. Ne pritožuj se nad menoj, pač pa nad samo sebe. Če bi imela po zimi malo potrpljenja z Marijo, jo mirno učila ter ji pokazala, kako prijeti za stvar, bi imela sedaj koristi od nje. Ti pa nisi imela nobene potrepljivosti, si vzrojila za vsako stvar in ona je pričela kljubovati. Saj bi se skoro pri živem raztrgali! Hvala Bogu, da je sedaj tega konec!

— Da, da! potezajte za Marijo, saj ste prvi za to. Če pa ščitite vi svoje, ščitim jaz svoje. Če vzamete za slabo ali ne, vi morate izvedeti, da tiči v Mariji preveč trmoglavosti, da bi mogla priti dobro skozi življenje. No, to napako bi človek še vzel, a ona je hudobna. Nikdar ne more pustiti male Ane pri miru, nikdar! Šeip-lje jo ter ji daje slabe priimke čeli ljubi dan. Ubogo bitje si mora želeči, da bi ne bilo nikdar rojeno in to si moram želeči tudi jaz, dasiravno me dela žalostno. O dobri Bog, glej z milostjo na nas! Vi niste enak oče obema otrokoma; pa saj razumem, da je popolnoma prav, da se kaznuje grehe starišev nad otroci v tretjem in četrtem rodu, tudi grehe matere in mala Ana je seveda le pankert, čisto odkrito rečem pankert, nezakonski otrok pred Pogom in ljudmi. — Vi pa, njen oče, to vam rečem, pa bi se morali sramovati in tudi če položite raditega roko name kot pred dvema leti na večer sv. Mihaela. Sramovati bi se morali in fuj moram reči, da pustite čutiti svojemu lastnemu otroku, da je bilo spočeto v grehu. Da, vi pustite to čutiti, vi in Marija in če me tudi udarite, vi jo pustite čutiti.

Erik Grubbe je skočil na noge er udaril z nogo ob tla: Erik Grubbe je skočil na noge ter udaril z rogo ob tla: — Pri gavgal in kolestu! Baba, ali si zrela za tlažnico? Pijana da ti dam par klofut, prismojena baba! — Ne, nobene besede več,

— Marija mora proč, če jutri pojde! Jaz hočem imeti mir v svoji hiši! —

Ana je glasno zahtevala.

— O Bog, o Bog! Da se mi sme reči kaj takega! O sramota dolžiti me pijanosti! Ali sem v času, odkar se pozna in tudi ves čas preje kedaj prišla pijana v kuhinjo? Ali ste me kedaj slišali blebetati kot blebečejo pijanci? Kje je mesto, kjer ste me videli ležati pijano? — To je zahvala, katere je dolžen človek? Daj Bog, da bi za vedno zaspala, da bi se mrtva zgrudila na tla tu pred vašimi nogami, ko me tako zasramujete in psujete!

Psi na dvorišču so pričeli lajati in pod oknom je bilo čuti udarce konjskih kopit.

Ana si je hitro obrisala solze in Erik Grubbe je odprl okno ter vprašal, kdo da je.

— Sel na konju iz Fovsing, — je odgovoril eden izmed hlapcev na dvorišču.

— Potem mu vzemi konja ter ga pripelji tu sem noter, — in ohno se je zopet zaprlo.

Ana je sedla v stol ter si pokrila z roke vsled joka rdeče oči. Tedaj pa je vstopil sel ter sporočil pozdrave šiftnega stolnika Kristijana Schell iz Fovsing in Odden, ki je pustil sporočiti, da je dobil potom Estafete vest, da je bila dne 1. junija napovedana vojna, iz katerega vzroka mu bo treba odpotovati v Arhuus in pozneje mogoče celo v Kodanj. On pusti vsled tega vprašati, če ga hoče Erik Grubbe spremljati, dokler ju bi vodila pot skupaj. Oba sta namreč imela skleniti par zadev s prebivalci v Arhuus. Kar se pa tiče Kodanja, pa ve šiftni poveljnik, da ima tam Erik Grubbe več posla kot bi ga bilo treba. Na vsak način pa bo prišel Kristijan Schell popoldne krog četrte ure na Tjele.

(Nadaljuje se).

dobite "GLAS NARODA" skoro štiri mesece dnevno, izvemš nedelj in postavnih praznikov. "GLAS NARODA" izhaja dnevno na šestih straneh, tako, da dobite tedensko 36 strani berila, v mesecu 156 strani, ali 624 strani v štirih mesecih. "GLAS NARODA" donasa dnevno poročila s bojišča in rane slike. Sedaj ga sleherni dan razpošiljamo 13.000! — Ta številka jasno govori, da je list zelo razširjen. Vse osobe lista je organizirano in spada v strokovne unije.

MODERNO UREJENA TISKARNA GLAS NARODA

VSakovrstne TISKOVINE
IZVRŠUJE PO NIZKIH
CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVRŠUJE PREVODE V
DRUGE JEZIKE.

UNJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST SO:

DRUŠTVENA PRAVILA,
OKROŽNICE — PAMFLETI,
CENIKI I T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:
SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St., New York, N.Y.

MARKANILS.

Cenjenim naročnikom v Utah, Colorado in New Mexico sporočamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik.

Mr. OTO PEZDIR,
ki je pooblaščen pobirati naročnino in izdajati tozadevna potrdila.
Upravništvo "Glas Naroda".

Prosti nasvet in informacije priseljencem.

"The Bureau of Industry and Immigration" na drlavo New York varuje in pomaga priseljencem, ki se bili osepjarjati, opepmi ali s katerimi se je slabe zavzale.

Bresplačno se daje nasvete priseljencem, kateri so bili osepjarjeni od bankirjev, odvzetnikov, trgovcev s zemljišči, prodajalcev parobrodskih listkov, spremljevalcev, kašipotev in posestnikov goštila.

Daje se informacije v naravnih svetjskih zadevah: kako postati državljan, kjer se oglašati na državljanke listine.

Sorodniki naj bi se sestali s priseljenci na Ellis Islandu ali pri Barge Office.

DEJAVNI DEJAVNI DEPARTMENT
(State Department of Labor)
BUREAU OF INDUSTRY AND IMMIGRATION.
Urad v mestu New York: 88 East 29th St., odprt vsaki dan od 9. ure jutraj do 8. popoldnja in v sredo srede od 9. do 12. ure.

POZOR ROJAKI!

Najbolj uspešno mazilo za ženske in moške lase, kakor tudi za moške brke in brado. Ako se rabi to mazilo, srastejo v 6-8 tednih krasni, gosti in dolgi lasje, kakor tudi moški krasne brke in brado in ne bodo odpadali in ne osiveli. Revmatizem, kostbol ali trganje v rokah, nogah in krilu v 8 dneh popolnoma odpravim. rane, opekline, bule, ture, kraste in grinte, potne noge, kurje oči, bradavice, ozeblin v par dneh popolnoma odpravim. Kdor bi mogla zdravila brez upoštevanja rabi, mu jamčim za \$5.00. Pišite takoj po cenik in knjižico, pošljem zastonj.

JAKOB WAHČO, Cleveland, Ohio.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDAJAVAH.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonij-skih posestev vseh yelesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov: na 20tih straneh in vsaka stran je 10 $\frac{1}{2}$ pri 18 $\frac{1}{2}$ palca velika? Cena samo 25 centov.

Manjši vojni atlas

obsega devet raznih zemljevidov na 8 straneh, vsaka stran 8 pri 14 palcev. Cena samo 15 centov.

Vsi zemljevidi so narejeni v raznih barvah, da se vsak lahko spozna. Označena so vsa večja mesta, število prebivalcev držav in posameznih mest. Ravno tako je povsod tudi označen obseg površine, katero zavzemajo posamezne države.

Pošljite 25c. ali pa 15c. v znakmah in natančen naslov in mi vam takoj odpošljemo zaželeni atlas. Pri večjem odjema damo popust.

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ZASTONJ

deset (10) HASSAN kuponov
(IZREŽITE TA KUPON)

Ta POSEBNI KUPON je vreden deset (10) HASSAN CIGARETNIH KUPONOV ako se ga predloži skupno s devetdesetimi (90) ali več rednimi HASSAN CIGARETNIH KUPONI v kateri so tih HASSAN PREMIJSKIH POSTAJ ali pri

THE AMERICAN TOBACCO CO.,
Premium Dept. 490 Broome St., New York, N. Y.
(Ta ponudba ugasne 31. decembra 1915.)

Velika vojna mapa

vojskujočih se evropskih držav.

Velikost je 21 pri 28 palcah.

Cena 15 centov.

Zadej je natančen popis koliko obsega kaka država, koliko ima vojakov, trdnjav, bojnih ladij i. t. d.

V zalogi imamo tudi

Stensko mapo cele Evrope \$1.50.

Veliko stensko mapo, na eni strani Zjedinjene države in na drugi pa celi svet, cena \$1.50.

Zemljevid Primorske, Kranjske in Dalmacije z mejo Avstro-Ogrske s Italijo. Cena je 15 centov.

Pri nas je dobiti tudi velike zemljevide posameznih držav, kakor naprimer od Italije, Rusije, Nemčije, Francije, Belgije in Balkanskih držav. Vsi so vezani v platno in vsak stane 50 centov.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Zanesljivo pride sedaj

denar v staro domovino.

Do dobrega sem se prepričal, da dospejo denarne pošiljlatve tudi sada, zanesljivo v roke naslovnikom; razlika je le ta, da potrebujejo pošiljlatve v sedanjem času 20 do 24 dni.

Torej ni nobenega dvoma za pošiljanje denarjev sorodnikom in znancem v staro domovino.

100 K velja sedaj \$16.50 s poštnino vred.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

6104 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Kaj pravijo pisatelji, učenjaki in državniki o knjigi Berte pl. Suttner

"Doli z orožjem!"

Lev Nikolaevič Tolstoj je pisal: Knjigo sem s velikim užitek prebral in v njej našel veliko koristnega. Ta knjiga celo vpliva na človeka in obsega nebroj lepih misli....

Friderik pl. Bodenstedt: Odkar je umrla madama Stael ni bilo na svetu tako slavne pisateljice kot je Suttnerjeva.

Prof. dr. A. Dodel: "Doli z orožjem je pravo ogledalo sedanje-ga časa. Ko človek prečita to knjigo, mora nehoti pomisliti, da se bližajo človestvu boljše časi. Kratkotrajno: zelo dobra knjiga.

Dr. Lud. Jakobovnik: To knjigo bi človek najraje poljubil.

V dno srca me je pretreslo, ko sem jo prebral.

Stajerski pisatelj Peter Rosenger piše: Sedel sem v nekem gozdu pri Krieglach in sem bral knjigo s naslovom "Doli z orožjem!" Prebral sem jo dva dneva neprenehoma in sedaj lahko rečem, da sta ta dva dneva nekaj posebnega v mojem življenju. Ko sem jo prebral, sem začel, da bi se prestavilo knjigo v vse kulturne jezike, da bi jo imela vsaka knjigarna, da bo je tudi v solah ne umelo manjkati. Na svetu so družbe, ki razširjajo Sveto Pismo. Ali bi se ne moglo ustanoviti družbe, ki bi razširjale to knjigo?

Henrik Hart: — To je najbolj očarljiva knjiga, kar sem jih kdaj bral....

C. Neumann Hofer: — To je najboljša knjiga, kar so jih spisal ljudje, ki se borijo za svetovni mir....

Hans Land (na shodu, katerega je imel leta 1890 v Berlinu): Ne bom slavil knjige, samo imenoval jo bom. Vsakemu je bom ponudil. Naj bi tudi ta knjiga našla svoje apostole, ki bi šli knjo križemsvet in učili vse narode....

Financijski minister Dunajski je rekel v nekem svojem govoru v poslanski zbornici: Saj je bila pred kratkim v posebni knjigi opisana na pretresljiv način vojna. Knjige ni napisal noben vojaški strokovnjak, noben državnik, pač pa priprosta ženska Berta pl. Suttnerjeva. Prosim Vas, posvetite par ur temu delu. Mislim, da se ne bo nikdo več navduševal za vojno, če bo prebral to knjigo.

CENA 50 CENTOV.

Nzražajte jo pri:

Slovenic Publishing Co.,

82 Cortlandt Street, New York City, N. Y.